

EDITORIAL

Sense lloc per al vandalisme

En el Consell de Redacció de LA TOSCA tendim a amplificar els aspectes positius del nostre entorn social i territorial: parlem dels moianesencs amb projecció internacional, subratlem aquelles empreses que obtenen premis i reconeixements, ens posicionem per engrescar a fer possibles les oportunitats de la nova realitat comarcal i, sense eludir ni les polèmiques ni els riscos, intentem reforçar tot allò que —a criteri d'uns simples observadors— ens cohesionava, identifica i planteja reptes pels quals lluitar.

A inicis d'any plantejar *bons propòsits* ha esdevingut una mena de moda, una forma passatjera de reemprendre aquells temes personals que mai no trobem el moment d'assolir. Però, per a fer-se efectius, els bons propòsits són aquells que perduren en el temps, i si beneficien la col·lectivitat, són encara millors. És per això que no volem pas passar de puntetes sobre una realitat que ens colpeix i que ha estat a punt de provocar una tragèdia a Moià: el vandalisme i les seves conseqüències.

El diccionari defineix *vandalisme* com aquella 'tendència a destruir, per gust pervers, per vana ostentació de força o per ignorància, les obres de la civilització i les coses belles'. Les arrels i les motivacions del vandalisme segur que tenen explicacions més complexes que aquesta definició. El fet és que a Moià, que està vivint uns anys especialment difícils, cada paperera i contenidor cremats, cada paret bruta, cada carrer a netejar ens costa un

plus als ciutadans. Una societat avançada no és aquella que té uns líders amb uns dots excepcionals. És més aviat aquella que és conscient, crítica, amatent, que sap el cost dels béns públics i que no deixa d'exercir la ciutadania de manera constant, encara que hagi delegat moltes funcions als representants públics. I com que volem una societat més justa i desitgem avançar amb passos concrets en aquest 2016 creiem que no es pot contemporanitzar gens ni mica amb el vandalisme.

Sabem que, de fa anys, es fan tasques de prevenció a l'escola, i que es coordinen serveis socials amb cossos policials per a evitar que les coses augmentin. Però el fet és que les accions vandàliques s'han incrementat i sembla que algunes de les persones que hi intervenen s'hi senten impunes. LA TOSCA desitja la prompta recuperació de la moianesenca que va precipitar-se pel forat del pàrquing del CAP i expressa la seva repulsa per l'onada de vandalisme que s'ha instal·lat a la nit moianesa. Hem dit darrerament que Moià és una societat molt més cohesionada del que la diversitat social d'origen podria fer pensar. I per a estar cohesionats hi ha conductes que hem d'apartar de soca-rel. Fa basarda comprovar, per exemple, que L'Esplai, començat a construir l'any 1977, necessita ara estar engabiada i protegida per tanques, quaranta anys després. Massa tanques i muralles s'estan construint a Europa. No podem deixar que el comportament incívic d'uns pocs ens aïlli o separi.

ÍNDEX

Editorial	3
Vida municipal	5
Accident greu al pàrquing del CAP. <i>J. Font</i>	5
Manifest per l'acolliment i per la pau. <i>Xarxa Moià per l'Acoll.</i>	6
Actes i esdeveniments	8
Nadal, entre boires i temperatures ... <i>E. Roca, E. Permanyer</i>	8
Aparadors i façanes nadalencs. <i>Cercle Artístic del Moianès</i>	14
Exposició de diorames. <i>M. Sala</i>	15
Un any més a la Fira del Tió. <i>Units per la Fam</i>	16
Cinquanta anys de sacerdocí. <i>T. Roca</i>	17
Les entitats informen	18
Bona casa i bona brasa ... <i>Hospital-Residència</i>	18
Biblioteca de Moià	19
Primer aniversari del Banc del Temps	20
Moianès	21
Lenta arrencada del Consell Comarcal. <i>J. Clarà</i>	21
20-D: venç ERC, l'independentisme recula. <i>J. Clarà</i>	22
Pessebre Vivent d'Oló. <i>J. Canamasas</i>	23
Impulsar un nou talent al Moianès. <i>S. Vila</i>	24
La senyalització dels camins del Moianès. <i>X. Rius</i>	26
Perfils	30
Entrevista a Pere Antúnez, Formatges Montbrú. <i>J. Font</i>	30
Cinquanta anys de la generació del 65. <i>I. Petitbò</i>	33
Natura	34
La riera de Castellnou. <i>M. Baqués</i>	34
Sostenibilitat, ambient i empresa. <i>M. Fortuny</i>	36
Miscel·lània	38
Maria Lluïsa Farré Sanpera, moianesa. <i>F. Marimon</i>	38
Tres mansions moianeses. <i>A. Cantó</i>	40
Publicacions	42
Una mica d'història	45
Bocins d'història de Castellcir. <i>F. Rochel</i>	45
Breus	46
Sopa de lletres	47
Moviment demogràfic / Necrològiques	48
Dades meteorològiques	49

Pàrquing del CAP
(fot. C.I.C. - Moià)

VIDA MUNICIPAL

Accident greu al pàrquing del CAP

Josep Font

Una moianesenca de divuit anys va caure set metres al pàrquing del CAP la matinada del pont del 5 de desembre. Tot i que l'esclariment dels fets està encara sota investigació policial, es tracta com a mínim del cas més greu viscut a Moià fruit del vandalisme, i que va estar a punt d'acabar en tragèdia.

La noia, que va ser ingressada a l'Hospital de Sant Joan de Déu de Manresa amb múltiples ossos fracturats i nombroses contusions, es trobava davant del bar Tosca, la *plaza* nocturna on el jovent es troba i celebra les festes. Presumptament, va veure una planxa entreoberta a l'inacabat pàrquing del CAP, s'hi va antansar i, en un pas endavant, es va precipitar pel forat de ventilació del pàrquing. L'ajuntament, l'endemà, va fer tapiar aquesta obertura i va emetre un comunicat anunciant mesures per donar resposta als «actes de vandalisme que viu el municipi des de fa uns mesos». En el comunicat també s'assegurava el compromís de «investigar a fons els fets succeïts aquest cap de setmana a fi d'identificar els culpables

i portar-los davant els tribunals de justícia, si escau».

Amb la prudència que requereix un cas com aquest, LA TOSCA ha parlat amb l'alcalde, Dionís Guiteras, de la seguretat del tancament, la successió dels fets i l'onada de vandalisme.

L'obertura de ventilació del pàrquing estava protegida per una placa ondulada metàl·lica. Estava fixada per un marc de fusta tant a la cara interior com a la vessant del carrer i reforçada encara per puntals a l'interior. «És una protecció certificada pel Col·legi d'Enginyers; es tracta d'un tancament tal com ha de ser», segons l'alcalde.

Aquella mateixa nit, amb poca estona de diferència, alguna persona molt forçada va ser capaç de colpejar violentament la planxa fins a aconseguir desplaçar-la, de tal forma que va deixar un espai entreobert on la noia va atansar-se. Es tractaria, doncs, de dos fets que van passar amb un lapse breu de temps, però, presumptament, inconnexos. La vinculació dels dos fets canviaria radicalment la categoria de

Accés al pàrquing del CAP, una vegada tancat (fot. C.I.C. - Moià)

LA TOSCA Can Carner. Joies, 11-13 - 08180 Moià · latosca@latosca.cat · www.latosca.cat

Consell de Redacció: Mercè Bigorra, Jaume Clarà, Josep Font, Albert Lozano, Elvira Permanyer, Roser Portet, Elisa Roca, Josep Ruaix, Elvira Vilardell
Administració: Eduard Gómez
Impressió: Winihard Gràfics, Moià
Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació
DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 4'5 euros

LA TOSCA és membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal

Edita: ASSOCIACIÓ CULTURAL
MODILIANUM

Amb el suport de Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Gàbia que protegeix a l'Esplai (fot. J. Font)

la conducta i és el fet que es continuava investigant en tancar aquesta edició.

Aquest fet dramàtic coincideix amb una onada de vandalisme a Moià. De fet, el mateix dia de l'accident ja s'havia provocat, a dos quarts de vuit del vespre, l'incendi d'un contenidor. I, encara aquella mateixa nit, a les tres de la matinada van tombar els contenidors del carrer del Palau i els vidres es van escampar pel carrer. Aquest drama tancava una setmana d'incidents en què també s'havien rebenat els lavabos del parc. L'alcalde afirma

que «tenim identificada una colla i s'estan fent més identificacions i interrogatoris. Hi ha menors i majors d'edat». Responent a l'afirmació d'una notícia del diari *Regió7* on s'afirmava que aquests fets vandàlics eren d'autoria de gent «de fora la comarca», l'alcalde precisa que «són d'aquí, ben nostrats».

L'alcalde, finalment, explica els esforços que s'han dut a terme els darrers anys en matèria de prevenció (AMPA'S, centres educatius, agents socials, justícia juvenil, Mossos) i també aclareix que aquest increment del vandalisme va començar quan a Moià hi havia més policies locals treballant. Actualment, de la plantilla de set policies només n'hi ha tres d'operatius. Finalment, Dionís Guiteras va assegurar que s'incrementaria aviat la presència de Mossos pels carrers de Moià, que estarien al poble les vint-i-quatres hores del dia.

* * *

El dia de Reis al matí el capdamunt del carrer de la Tosca està sembrat de gots de vidre trencats. A les quatre de la matinada hi ha hagut altercats, comenten uns veïns. El mateix dia, *Regió7* publica en portada que el Consell Comarcal del Moianès reclama una comissaria dels Mossos, com les altres comarques.

Manifest per l'acolliment i per la pau

Xarxa Moià per l'Acolliment

Veïns i veïnes de Moià, amb representants de diferents entitats, hem elaborat i consensuat aquest manifest amb la idea de fer-lo arribar al Govern de la Generalitat i al Govern de l'Estat Espanyol.

Aquest manifest busca les màximes adhesions possibles per tal de fer arribar a les institucions centrals la disconformitat per la lentitud dels processos d'acolliment i per la vulneració de drets de les

persones que estan enmig dels conflictes bèl·lics, i aposta per prioritzar i difondre la cultura de la pau.

A nivell individual podeu signar el manifest que trobareu a l'Oficina d'Atenció al Ciutadà de l'Ajuntament de Moià, al Consorci del Moianès, al CAP i a la biblioteca. Les entitats, empreses i organitzacions podeu demanar el full d'adhesió als serveis socials de l'ajuntament.

Manifest per l'acolliment i per la pau

Arran dels esdeveniments que s'estan produint últimament amb els refugiats que arriben a Europa buscant consol i ajuda, procedents principalment de nombrosos països en guerra com l'Iraq, Síria, Afganistan, Sudan, Nigèria, Somàlia, Eritrea i altres, ens veiem absolutament impotents i al mateix temps volem expressar el sentiment de vergonya que ens envaeix davant l'actitud dels governs europeus.

Continuem assistint horroritzats a les notícies que ens parlen d'infants ofegats i fronteres tancades i seguim veient la inoperància dels nostres governs i institucions europeus, fets que poden arribar a ser considerats com una forma de genocidi. Per això continuem reclamant a les nostres institucions que es respectin les Convencions de Ginebra a les quals els nostres estats estan adherits, en concret la del 28 de juliol de 1951, ratificada en el protocol sobre l'estatut de refugiats de 1967 i que en aquest cas garanteix la vida, la integritat física i la llibertat a les poblacions que fugen de la guerra.

Els països europeus han signat i ratificat aquest compromís, en el qual l'article 31 diu que no es pot penalitzar cap refugiad que hagi entrat de forma irregular si procedeix d'un lloc on la seva vida estava en perill i s'ha presentat a les autoritats.

Volem fer sentir la nostra veu de rebuig a la situació que estan patint les persones que s'han vist obligades a abandonar els seus països en guerra i exigir a les autoritats que prenguin les mesures necessàries per a trobar una solució al més aviat possible.

Per això instem les autoritats europees, espanyoles i catalanes perquè:

- S'acceleri la tramitació per a l'acolliment urgent de les persones que així ho sol·licitin, indispensable amb l'arribada de l'hivern. És inacceptable la lentitud burocràtica del procediment per a la legalització d'entrada de les persones migrades refugiades.

- No es faci distinció entre persones migrants i refugiades, ja que l'emergència humanitària no és nova. Per exemple, hi ha naus del Poblenou on malviuen centenars de persones en risc de ser tancades en un CIE. Creiem que la migració ha de ser considerada un dret i la gent que migra ha de ser protegida, sobretot en aquest sistema econòmic que genera centenars de desplaçats per la seva voracitat, entenent que «una persona refugiada és tota aquella que es veu obligada a marxar del seu país per raons bèl·liques, econòmiques, d'orientació sexual o per qualsevol altra vulneració dels drets que posi en perill la seva integritat». Les persones que no estiguin dins el programa de l'ACNUR hauran de tenir els mateixos drets i ajuts que les que sí que ho estiguin, a fi d'evitar migrants de primera categoria i migrants de segona categoria. És necessària una especial atenció als col·lectius més vulnerables, com els menors no acompanyats i especialment el col·lectiu femení, que està més exposat a xarxes de corrupció.

- És imprescindible desenvolupar polítiques reals, ètiques i justes de cooperació i desenvolupament internacional, que no encobreixin negocis per als països occidentals.

- La majoria de conflictes bèl·lics compten amb la participació, sigui militar o a través de la indústria armamentística, de països occidentals, els mateixos en molts casos que ara es neguen a assumir les conseqüències de les guerres a les quals contribueixen o han contribuït des de l'època colonialista. Instem els governs occidentals a buscar mecanismes per a aturar la violència a través d'una sortida política i dialogada.

- Instem els governs occidentals i la societat civil en general a actuar amb coherència denunciant i no beneficiant les empreses i institucions amb interessos relacionats amb el comerç armamentístic; esmerçant esforços per desmilitaritzar les zones en conflicte, i que es treballi per la resolució pacífica de conflictes i per una cultura de pau per davant dels interessos econòmics i geoestratègics.

- Reduir l'elevat pressupost en armament del govern espanyol, per tal de destinar més fons de la recaptació d'impostos a les polítiques socials i a la cooperació internacional.

- Donar suport als països veïns de les zones de conflicte, moltes vegades empobrits i que no tenen recursos suficients per a fer front a l'afluència massiva de refugiats.

- Demanem una implicació real de les administracions locals en les polítiques d'acolliment i en el suport a les organitzacions socials que la realitzen, que es destinin recursos a les polítiques d'asil i acolliment en les diferents formes que es poden fer, i que des dels municipis hi hagi una implicació i un compromís en la denúncia de les causes d'aquesta crisi humanitària, com també que es garanteixi una política municipal de cooperació.

- Així mateix, després del darrer atemptat a París, exigim que no s'endureixin encara més les condicions d'entrada i acolliment a Europa. Els refugiats que arriben són, a més de víctimes de la guerra, també víctimes del terrorisme.

- Demanem als ajuntaments, entitats municipals i ciutadans l'adhesió a aquest manifest, que es farà arribar al Govern de la Generalitat i al Govern de l'Estat Espanyol.

Moià, 2 de desembre del 2015

ACTES I ESDEVENIMENTS

Nadal, entre boires i temperatures curioses

Elisa Roca i Elvira Permanyer

Doncs sí, ha tornat Nadal, peròenguany la climatologia ens ha deixat rècords de tot tipus: boires espesses i persistents, núvols alts i prims, sol calent al pic del migdia, vesprades fredes i ploroses, boscos eixuts, camps amb el creixement entristit per manca d'aigua..., fins i tot amb una bona calabruixada. Serem davant d'un primer Nadal amb el canvi climàtic a les portes? Malgrat tot, la vida segueix el seu curs!

Els botiguers

Les botigues de l'ABIC (Agrupació de Botiguers i Comerciants de Moià) com cada any van donar la benvinguda a les festes nadalenes col·locant algun ornament que evidenciava ja eren a prop. Enguany van emplaçar uns petits avets guarnits davant de cada establiment vinculat a l'associació. Les garlandes que exhibien els arbres feien referència als productes que es venien a la botiga que custodiaven i van ser fetes, la majoria, amb trossos de cartró aprofitant els ornaments que van posar l'any passat als carrers.

Fira del Tió i Marató 2015

Aquest any hi havia trenta-tres parades a la Fira del Tió, divuit al mercat del Trasto i dues específicament de colleccionisme, juntament amb l'habitual trobada de plaques de cava, segons ens va comentar en Ramon Tarter. Com ja sap molta gent, és una fira que es dedica bàsicament als productes artesanals i nadalencs, amb presència també d'entitats locals.

Celebrada el diumenge 13 de desembre, s'aprofita per a inaugurar la mostra de pessebres i diorames nadalencs de l'Associació de Pessebristes de Moià. Com altres anys, la parada del grup local Units per la Fam va oferir un brou calent i la parada d'artesanaria i llibres de segona mà. L'Associació Desperta Espurnes va explicar contes nadalencs i es va llegir el manifest de suport als refugiats. Durant tot el matí va haver-hi molta animació.

Al llarg del mateix diumenge es van fer en diferents escenaris actes dedicats a recollir diners per a la Marató de TV3, aquest any dedicada a la investigació

de la diabetis i l'obesitat. Joventuts Musicals va obrir aquesta diada oferint un seguit de concerts a l'Auditori de Sant Josep, des de les deu del matí i fins les vuit del vespre. Entre els intèrprets hi havia l'Escola de Música de l'Escola Pia, el grup de Gospel de Castellcir, la Coral de Castellterçol i un llarg etcètera que van tocar peces musicals de variat estil... Paral·lelament, a la plaça del CAP, de les deu del matí fins les dues del migdia, van actuar diferents grups i entitats, com ara «El Musical» de Moià, XS grup de música pop, Somnis (Escola municipal de Dansa de Moià), Xaranga de Navarcles i Country Moià. Ambdós llocs van tenir un nombre i entusiasta públic i es van recaptar 1.555,30 euros.

I de les tres fins a les set de la tarda es va jugar un torneig de futbol entre jugadors veterans al camp de futbol. Els equips participants van ser Moià, Castellterçol+Castellcir, Calders+Monistrol de Calders, L'Estany+Collsuspina. Amb les aportacions monetàries que es van fer en aquests partits solidaris es van poder recollir 480 euros. Sens dubte va ser una jornada en què es va despertar, com sol passar cada any, l'esperit generós i solidari de molta gent.

Casals de Nadal

Organitzat per Desperta Espurnes i l'Ajuntament de Moià, amb el suport de la Diputació de Barcelona, se celebrà des del dia 23 fins a la vigília de Reis un casal d'activitats (tallers, danses, jocs...) destinat als nens i nenes de tres a dotze anys i a joves fins a setze anys. Les activitats es feren a les aules de l'Escola Municipal de Música (Cal Cristó), a sobre de la biblioteca pública.

Concerts i espectacles

El dissabte 5 de desembre, a les nou del vespre, a l'Auditori de Sant Josep va tenir lloc un concert organitzat per Joventuts Musicals amb The Bax Trio, format per Gavin Zev (flauta), Elliot Corner (viola) i Anna Quiroga (arpa).

El dia 8 de desembre, el mateix auditori acollí la Coral de Moià, sota la direcció de Mireia Miralles, en el seu tradicional concert de Nadal, aquesta vegada acompanyats de la Coral l'Espiga de Cubelles, dirigida per Glòria Carretero. Es pogueren escoltar per part de la coral cubellenca *El rústec villancet*, de Lluís Millet, o *Paraules d'amor*, de Joan Manuel Serrat. La Coral de Moià oferí, entre altres, *El desembre congelat*, *Santa nit* o *On anau, pastorets?*, de

Un aspecte de la Fira del Tió (fot. E. Roca)

Concert de la Coral de Moià (fot. Àngel Cabeza)

Baltasar Bibiloni. Tancaren el concert dues cançons conjuntes: *Signore delle cime* de Marzi, i *Joia en el món* de Haendel.

El 19 de desembre, organitzat per l'Escola Pia i amb la col·laboració de l'AMPA, els alumnes de l'Escola de Música de la mateixa escola van oferir un concert de nades a les onze del matí, a l'església dels Escolapis. Van actuar cada una de les aules de música, conjunts instrumentals i cant coral. I els que van quedar amb ganes de continuar cantant es van retrobar el dia 22 a a partir de dos quarts de sis de la tarda a la plaça del Colom per recórrer els carrers i tot seguit anar a desitjar bones festes als avis de l'Hospital-Residència.

El mateix dia 19 a la nit, l'Escola de Dansa de Moià *Somnis* organitzà la Nit de Somnis, com ja és habitual en els últims anys. Aquest any es va celebrar a la sala polivalent de Castellcir. Aquesta vetllada va ser possible gràcies a la col·laboració d'alumnes i pares i mares de la mateixa escola, com també la participació de l'escola Tukupracum, els dansaires del Musical Moià, els balladors de Lindy Hop Moià, el grup de teatre Trencescenaris de Collsuspina i el grup de teatre de la Gent Gran de l'Esplai de Moià.

A l'Auditori de Sant Josep, el dia 27 de desembre es va poder escoltar un concert compartit per la Coral Xera de Moià, dirigida per Mireia Subirana, i la Coral Llanterna de Súria, amb Montserrat Fàbrega. S'hi van poder sentir cançons com ara *Lola la tavernera*, *Let the river sun*, *Ara és Nadal...* per part del cor moianès, i *Llevantina*, *El meu avi* o *El desembre congelat* per part del cor surienc. Conjuntament van cantar *L'Empordà* i *Les dotze van tocant*. L'Auditori es va omplir d'assistents que van aplaudir de gust totes les actuacions.

La nit del dia 2 de gener el grup de teatre de la Gent Gran de l'Esplai, amb la col·laboració de la Coral de Moià i dels grup de teatre moianès La Cadira, estrenaren l'espectacle *Nadal: paraules i cançons* a la sala polivalent de l'Esplai de Moià. Un recull d'una trentena de poemes de diversos autors catalans, recitats i llegits pels rapsodes i acompanyats per la Coral amb nades escollides. Un espectacle sobri en què les paraules eren les protagonistes. En acabar l'espectacle quedà format un pessebre fet de fanalets que a mesura que avançava el recital s'anaven col·locant a l'escenari. El diumenge 3 a les sis de la tarda es va poder veure de nou l'espectacle, dedicat especialment a la gent gran de l'Esplai.

«Nadal: paraules i cançons», a l'Esplai (fot. Alfred Plans)

Els Pastorets a l'Escola Pia

El dia 22 de desembre, com ja és tradició, els alumnes de l'Escola Pia van representar els Pastorets als claustres de l'escola. La funció es va basar, com sempre, en el text de Folch i Torres, adaptat per Josep M. Fontcuberta, gran col·laborador i amic de l'escola, a l'eix transversal d'aquest curs, el fons marí. Es van fer dues sessions, la primera a dos quarts de quatre per a la mainada del centre educatiu, els avis de l'Hospital-Residència i els nois i noies de la Llar dels Avets. La del vespre, a dos quarts de nou, va acollir familiars i amics dels joves actors. Aquest any, a més d'agrair la col·laboració de tots els qui fan possibles els Pastorets, es va voler dedicar l'actuació de la nit a la col·laboradora incansable i molt estimada per tots, la Irene Trullà, que ens va deixar el passat mes de setembre.

El cagatió i el caga-ruc

El dijous 24, a partir de les cinc de la tarda i al local de Les Faixes tots els nens i nenes que van voler van poder participar en un cagatió popular organitzat per la Cultura de la Dona i l'Ajuntament de Moià. Per fer més amena l'espera, abans de poder picar el tió, la canalla va gau-

dir amb l'animació infantil de Fefé i Cia. Prèviament també van poder participar en un taller de fanalets, encarat a rebre els Reis d'Orient com cal.

El dia 3 de gener estava previst fer el caga-ruc, organitzat pel Club Esportiu Moià, però ha quedat ajornat fins al dilluns de Pasqua, 28 de març.

Arribada del Carter reial i Pessebre vivent

El diumenge dia 27, a partir de les dotze del migdia i organitzat per la Comissió de Reis i l'ajuntament, el carter dels Reis d'Orient va arribar a la plaça de Sant Sebastià, en un cotxe descapotable. Els acompanyava un altre vehicle ple de regals i llaminadures. A l'entrada de la Casa de la Vila, una llarga corrua d'infants il·lusionats acompanyats de pares, mares, avis... portaven les cartes per a Ses Majestats. Els seus rostres reflectien l'encís del moment, ple de màgia, innocència i fantasia.

A la tarda, de sis a vuit, es va representar a l'església parroquial un senzill però meritori pessebre vivent, compost per tres quadres —l'anunciació, l'àngel amb els pastors (amb la presència d'un dimoniet) i el naixement—, on els actors

Els Pastorets de l'Escola Pia (fot. Escola Pia)

eren els nens i nenes de catequesi. El text va ser escrit per Glòria Pons i la direcció anava a càrrec de Rosa Maria Carballal. Se'n van fer dues sessions, la primera aquest diumenge dia 27 i l'altra el dia 3 de gener.

La Cavalcada Reial

Una estona abans de començar la ruta de ses majestats els Reis d'Orient, el cel es va anar ennegrint sobre la vila per donar pas a una calabuixada que va deixar els carrers ben emblanquinats. Tots vàrem patir pensant que la comitiva reial no podria arribar, però sortosament només va ser un ensurt, ja que, a part de deixar un ambient gèlid, no va suposar cap canvi en el programa. Així, doncs, passats dos quarts de set de la tarda, i acompanyada amb el característic aroma de barballó o espígol cremant, la cavalcada va enfilem avinguda de la Vila amunt. Com és tradició, s'anava aturant per carregar els nens i nenes que volien transmetre els seus desitjos a ses majestats i pujaven als guarnits remolcs, amb gran devoció. La comitiva era composta pel cotxe de la policia municipal que obria pas, seguit d'una furgoneta de Correos que repartia unes bosses de caramels, un

grup de rabadans amb samarra i barretina que també llançaven llaminadures i, seguidament, el primer dels cinc tractors d'època que arrossegaven les diferents plataformes de la comparsa tibava un primer remolc ple de regals i on la senalla de carbó, com ja és costum, també era present. A partir d'aquí ja es podia veure l'àngel que precedia els remolcs amb els tres Reis. Les carrosses del Blanc i del Negre portaven uns altaveus que difonien nades i altra música adient. Quan van arribar a l'església parroquial, vora les vuit del vespre, els Reis van encaminar-se cap a dins del temple flanquejats pels rabadans que, amb unes teies enceses, els assenyalaven el camí. Un cop dins, una colla de nens i nenes feien cua per rebre un petit obsequi de mans de ses majestats i així fer una mica més curta la màgica nit de Reis, plena d'impacència, il·lusió i nervis.

Exposicions al Casal

Durant aquestes festes la sala d'exposicions del Casal va acollir, del 23 de desembre al 3 de gener, l'exposició d'Alex Añó Frölich, amb peces delicadíssimes de vidre bufat i peces de ceràmica i dibuixos de la japonesa Katsue Kusumi, ambdós veïns de Moià.

La cavalcada dels Reis arribant a l'església (fot. C.I.C. - Moià)

Infraestructures

Al pont de Sant Quirze de Besora, sobre el riu Ter, s'ha eixamplat el tauler, s'han millorat dels accessos, i s'ha dotat de nou equipament i contencions al pont. DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Ponts que uneixen pobles i persones

Redacció / Barcelona

Centenars de ponts farceixen el territori. Alguns tenen una llarga història, ja que foren construïts en època medieval i fins i tot, romana. Tots aquests ponts, que desafien vessants esquerps de muntanyes i rius, uneixen pobles i persones. La Diputació de Barcelona n'és la responsable de 433 dedicant-hi un acurat manteniment perquè segueixin donant servei durant molts anys.

Els ponts són peces tant claus en les carreteres. Des del 2002 la Diputació de Barcelona té un programa específic per a la conservació i rehabilitació d'aquestes construccions que s'insereixen tant en el paisatge urbà -on els ponts són un element principalment d'ús per a vianants- com fora dels municipis.

A través d'aquest programa s'avalua el

Al pont de la Gleva, entre Manlleu i les Masies de Voltregà, s'hi va haver de fer una actuació d'urgència perquè un accident de trànsit va desplaçar el tauler. Finalment, es va canviar aquesta peça per garantir la màxima seguretat i es va aprofitar per fer voreres protegides per a vianants. DIPUTACIÓ DE BARCELONA

seu estat general, l'específic dels materials en què està construït, aspectes com les cimentacions, els elements estructurals, el drenatge, les juntes de dilatació i les voreres. S'estudien les seves mancances, es comptabilitzen la quantitat de vehicles que hi circulen diàriament i es prioritzen les intervencions.

Cal destacar que molts d'aquests ponts no són només un element d'enginyeria sinó

que moltes vegades tenen un valor patrimonial, històric i estètic. És per això que les intervencions que s'hi planifiquen sempre lliguen els principis de màxima seguretat i compliment de la normativa actual en matèria d'infraestructures viàries amb la rehabilitació que es necessita i la preservació d'aquells elements arquitectònics conservables.

En els darrers anys, la Diputació de Barce-

lona, a través de l'Àrea de Territori i Sostenibilitat, ha destinat 9,3 MEUR a la rehabilitació i reforma de ponts, i a la construcció de nous, com el recentment construït a Sant Pere Sacarrera. També s'han fet 108 rehabilitacions, algunes realment complexes des del punt de vista arquitectònic i patrimonial. Aquest seria el cas del pont de Sant Quirze de Besora, sobre el riu Ter, que amb una inversió d'1,3 MEUR,

ha suposat una obra en què s'ha eixamplat el tauler -l'espai per on circulen vehicles i vianants-, s'han millorat dels accessos, s'ha dotat de nou equipament i contencions al pont però s'han respectat els pilars existents.

El resultat és un pont perfectament segur i còmode tant per als vehicles -camions de gran tonatge inclosos- com per a les persones -que ara disposen d'unes voreres pròpies al llarg de tot el pont-.

El de Sant Quirze de Besora és un exemple de les constants actuacions a aquests ponts de la Diputació, on es treballa de forma continuada i ordinària en el manteniment d'aquest patrimoni que forma part de la seva xarxa de carreteres locals amb 1.585 quilòmetres de vies i 433 ponts.

Aparadors i façanes nadalencs

Cercle Artístic del Moianès

El Cercle Artístic del Moianès des de fa anys es dedica a valorar des d'un vessant artístic el gust amb què han estat decorats els aparadors i les façanes de les cases de la vila en ocasió de les festes nadalencs. Acabem d'arribar a casa després de lliurar els premis d'enguany. Fa goig de veure la il·lusió amb què reben els premis els guardonats.

Aquest any han estat premiats en la categoria d'aparadors la Ferreteria Grau i Bernat de Rubió. En el primer cas, la rebuda ha estat molt calorosa, sobretot perquè no ho esperaven i després perquè l'obsequi, consistent en una xilografia,

els ha agradat molt. En el segon cas, el senyor Quim Pujadas ens ha rebut amb pastes i cava. Hem estat una bona estona departint amigablement, parlant de coses del Cercle i, naturalment, eixugant l'ampolla. Després hem anat a lliurar el premi de façanes, que ha estat per a Aluminis Ferrer Moià S.L., que l'han rebut també amb gran sorpresa i il·lusió.

El Cercle també té previst un premi en l'apartat de pessebres a la finestra, que aquest any hem declarat desert, ja que no n'hi havia cap d'artísticament apreciable. Voldríem encoratjar els vilatans que, de cara a l'any que ve, es dediquin a posar naixements a les finestres. Hem de recordar que per Nadal se celebra el naixement de Jesús i no un altra cosa i que, prescindint de tota transcendència divina, històricament va existir i va deixar dites coses molt importants.

Si tot va bé, l'any vinent el Cercle tornarà a ponderar les façanes, els aparadors i els pessebres a la finestra. Esperem que n'hi hagi tants que es faci difícil de valorar-los.

Els dos aparadors premiats (fot. Cercle Artístic)

Exposició de diorames

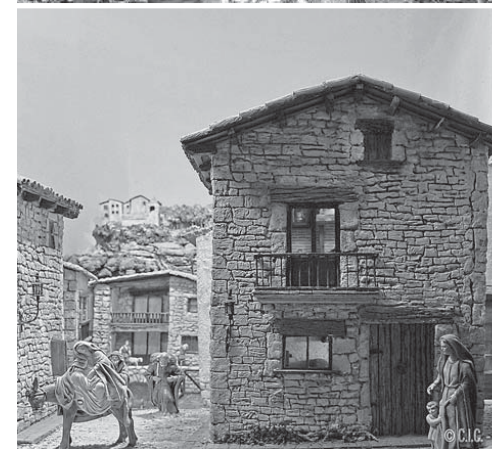
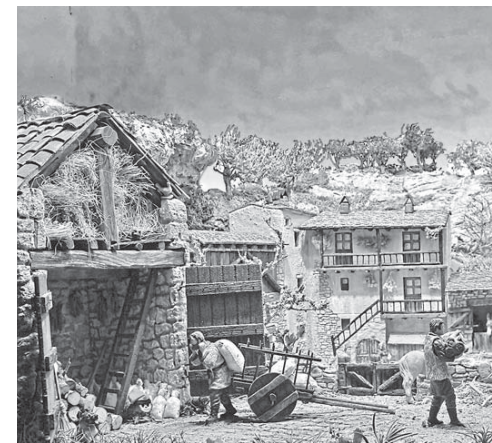
Miquel Sala, Associació de Pessebristes de Moià

Com cada any per aquestes dates s'han pogut visitar, del 13 de desembre al 10 de gener, els pessebres i diorames que els pessebristes de Moià hem preparat amb motiu de les festes nadalencs. Enguany ha estat la XXIII edició. A l'exposició hi havia un total de trenta-sis obres, repartides de la següent manera: trenta de pessebristes locals, cinc de pessebristes forans i una maqueta un xic més gran d'una casa de Moià.

Val a dir que de les trenta obres de pessebristes locals un 55% eren d'adults, un 30% de jovent i el 15% restant de nens ajudats pels seus pares i familiars. De les cinc obres de pessebristes forans, tres han estat de pessebristes de Mataró i les dues restants d'Artés; la seva exposició és fruit de l'amistat que s'ha anat forjant durant els anys amb els seus autors.

L'afluència de visitants ha estat força bona... i, pels comentaris que s'han pogut sentir, els pessebres han agradat molt. També ha tingut molt èxit el concurs infantil, on la mainada ha buscat i rebuscat diferents detalls dins els pessebres i diorames. Aquest concurs tenia com a premi un bonic naixement de guix per pintar i les pintures per a poder-ho fer. També hem de dir que amb la col·laboració d'un euro de l'entrada se sortejava una panera que contenia, entre altres coses, un pernil, vi, cava, fuet, torrons, neules, bombons... El número guanyador anava lligat amb les xifres del sorteig dels cecs de l'11 de gener.

Per acabar, deixeu-me dir que molts de nosaltres ja sabem quin pessebre farem l'any vinent... I, per cert, sabeu que som enveja de molts pobles pessebristes pel gran nombre de canalla i jovent pessebristes que tenim? Moltes gràcies a tots els qui ens heu visitat i fins l'any que ve.

Pessebres (fot. C.I.C. - Moià)

Un any més a la Fira del Tió

Units per la Fam

Sopa de Pedres (fot. Units per la Fam)

Aquesta vegada la campanya d'Units per la Fam s'ha dedicat a recaptar diners per a la creació d'un fons destinat a ajudar l'acolliment de refugiats, tan bon punt es desencalli tota la burocràcia que atura la ubicació de tants desplaçats que fugen dels conflictes bèl·lics a casa seva i de situacions de penúria econòmica o de persecució.

En Xavi Vinuesa va escenificar, com és habitual, el conte de la Sopa de Pedres i, a més, va relatar *Contes per la Pau*. Amb la venda dels caldos, dels llibres de segona mà donats per la Biblioteca de Moià i per particulars, de les artesanies del Gonzalo i de la rifa d'una panera, en aquesta ocasió hem pogut recaptar 595,51 euros. Una mica menys que la quantitat recaptada l'any passat.

Tot i això, estem contents, especialment si tenim en compte que el passat dia 13 de desembre hi va haver un munt d'activitats a Moià.

Durant el matí vam llegir el *Manifest per l'acollida i per la pau*, elaborat i consensuat per veïns i veïnes de Moià i diferents entitats (el podeu llegir en aquest mateix número de LA TOSCA, en la pàgina 7).

Us agraïm a tots la col·laboració. Fins a l'any vinent!

Cinquanta anys de sacerdoci

Teresa Roca

El diumenge dia 20 de desembre, a l'església parroquial de Moià, l'escolapi P. Mateu Trenchs Verdaguer va celebrar cinquanta anys de la seva ordenació sacerdotal. La celebració va començar amb les notes alegres de la sardana *Moià, recer de pau*, escrita pel mateix pare Mateu, juntament amb una introducció i agraïment del grup sardanista de Moià.

Van concelebrar la missa el rector, Mn. Jaume Soler, el vicari, Mn. Àngel Collar, el P. Marian, el P. Manel i el P. Oller. El sermó el va fer el mateix P. Mateu, mestre de professió, i el va dirigir a la quitxalla per explicar a tots amb paraules senzilles i entenedores la feina que fa el sacerdot: anunciar el missatge joiós als desvalguts, consolar, abraçar, perdonar, pregar i estimar...

L'ofertori el va fer el grup de catequistes i els cants van anar a càrrec de la Coral de Moià, que estava barrejada entre la gent. La festa va acabar amb un cant d'agraïment: el *Magníficat* de la Mare de Déu.

En sortir, tothom qui va voler va poder fer un donatiu per al Senegal, terra molt estimada pel P. Mateu, ja que hi ha viscut durant vint anys, i rebre també un petit recordatori.

El pare Mateu (fot. Anna Canadell)

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

Visites diàries

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dra. Carlota Anfruns Damians - Odontòloga i Màster en Od. Integrada d'adults
 Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg

Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

Telèfon:
938207777

www.gasoilsrovira.com

LES ENTITATS INFORMEN

Bona casa i bona brasa, bona brasa i bon tió, i bon Nadal que Déu ens dó!

Hospital-Residència de la Vila de Moià

Per començar a ambientar-nos per a les festes nadalzenques vam guarnir tota la residència amb decoració, gran part feta per nosaltres mateixos. També volem donar les gràcies als familiars que ens han ajudat o que han fet alguna donació.

Aquests dies de Nadal vam fer moltes activitats i vam rebre visites molt gratificants. Férem un taller de galetes, anàrem a veure la representació dels Pastorets dels alumnes de l'Escola Pia de Moià, férem un bingo especial de Nadal i un torneig de dòmino, i anàrem a veure els pessebres de Castellterçol, entre altres moltes activitats.

El dia 24 de desembre vam fer cagar el tió i, també, representants de l'ajuntament van venir a felicitar-nos les festes. A la tarda, els infants i les famílies de l'Escola de Música de l'Escola Pia va venir a cantar-nos nades. Al vespre, no va faltar-hi el sopar de Nadal, la missa del gall i coca i vi bo per a tothom.

El dia dels Sants Innocents dúiem penjada la llufa!

A més a més, vam celebrar com cada mes els aniversaris de desembre, i per entrar en l'any nou... férem les bossetes de raïm, ens vingué a cantar la Cèlia Vila i amb un bon sopar i les dotze campanades ho vam celebrar.

Vam acollir el gener amb una cantada per part de la Coral de Moià.

I com que sempre pensen en nosaltres, Ses Majestats els Reis d'Orient van entregar uns obsequis a tots els residents, sense oblidar-nos del gran concert de Nadal i les fotografies corresponents de la diada, que tampoc podien faltar-hi.

Cal destacar que totes les activitats que realitzem són possibles gràcies a tots els voluntaris i voluntàries que vénen a oferir-nos els seus dons de tot cor.

Aprofitem l'ocasió per a agrair el seu lliurament a totes les persones voluntàries que han participat en totes aquestes activitats.

Biblioteca de Moià

Durant el mes de desembre la biblioteca va participar en dues activitats solidàries: la recollida de joguines per a infants sense recursos, que organitzen la Creu Roja i l'Ajuntament de Moià, i, per altra banda, amb la Marató de TV3, mitjançant la lectura del llibre de contes infantils *La llum*, on, tothom qui va voler, va poder llegir, escoltar o comprar el llibre per destinar els diners a la Marató. Aquesta activitat va ser organitzada per Roser Blàzquez, autora d'un dels contes del llibre.

Per a aquest any 2016 s'ha programat una nova activitat i es busquen persones a qui agradi el món del teatre i la literatura i vulguin participar en la lectura dramatitzada d'una obra. La preparació de l'obra es farà de gener a abril, per tal de representar-la per la revetlla de Sant Jordi. És una activitat conduïda per Elvira Permanyer.

Enguany des de la biblioteca també es participa com a jurat del premi Atrapallibres organitzat pel Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil (Clijcat), en les categories de nou i deu anys: cada categoria llegeix tres llibres seleccionats prèviament

i acorda quin és el llibre que ha agradat més. El resultat de la votació s'envia al Clijcat, entitat que amb totes les votacions rebudes escull el millor llibre infantil de cada categoria.

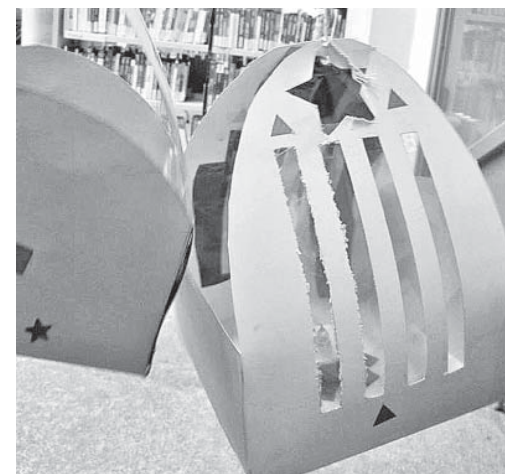
La professora del Departament d'Humanitats de la UPF Rosa Cerarols va fer una xerrada-presentació del seu llibre *Imaginaris geogràfics del Marroc: literatura de viatges colonial: l'exotisme oriental vist per viatgers espanyols al s. XIX*.

En la sessió de tallers de la biblioteca, entre tots els participants es van fer unes pinyes decoratives per a adornar la biblioteca. També es va fer el taller de fanalets amb la construcció d'una bona colla de fanalets molt divertits per a anar a rebre els Reis d'Orient i il·luminar-los el camí. Les activitats de Nadal van finalitzar amb una «hora del conte» a càrrec de l'Òs Mandrós, que va divertir els infants amb les seves històries d'animals.

Encetem el 2016 amb nous reptes i propostes, esperant que la biblioteca sigui aquell espai on compartiu les vostres inquietuds i lectures.

Fent cagar el tió (fot. Hospital-Residència)

Taller de fanalets. Presentació de Rosa Cerarols. (fot. Bibl. Moià)

Primer aniversari del Banc del Temps

Banc del Temps del Moianès

Aquesta passada tardor ens vam aplegar una colla de membres i simpatitzants per celebrar el primer aniversari del nostre Banc del Temps, amb un dinar de germanor a la coneguda zona de barbaques de la Granota, a Castellterçol.

Des de la seva posada en marxa l'estiu del 2014, el Banc del Temps del Moianès ha anat creixent a poc a poc però de manera constant, havent assolit la cinquantesena de persones usuàries d'arreu de la comarca. A través d'aquesta xarxa d'intercanvi compartim coneixements i serveis puntuals, que ens ajuden a resoldre les necessitats de la vida diària i a crear una comunitat de confiança, amb l'intercanvi de les hores de dedicació que ens prestem els uns als altres.

A part dels intercanvis individuals, com són habitualment serveis de bricolatge, petites reparacions i manteniment de la llar, ajuda a les tasques domèstiques, compartir viatges en cotxe, cura del cos i la salut, acompanyament a les persones, etc., hem aprofitat els coneixements específics dels nostres usuaris i usuàries

i durant aquest darrer any hem ofert diversos tallers pràctics de grup: cuina macrobiòtica, micromoviments, condicionaments positius i negatius, introducció a la llengua internacional Esperanto, entendre la política, desbloqueig corporal, i aprendre a treure les emocions atrapades.

Davant la bona acceptació que han tingut,enguany estem preparant altres tallers: sanació energètica, reflexologia podal i naturopatia, iniciació a les danses orientals, literatura narrativa, aprendre a parlar en públic i dinàmiques de grup, aprendre a fer pa ecològic, com també entendre el rebut de la llum i optimitzar el consum elèctric, entre altres.

Totes aquestes activitats són gratuïtes i poden assistir-hi les persones usuàries del Banc del Temps o els seus convidats. També s'hi pot apuntar qualsevol altra persona interessada.

Per a més informació, podeu visitar la pàgina web www.bancdeltempdelmoianes.wordpress.com. O contacteu a través de de Facebook o del correu electrònic BdTmoianes@inventati.org.

Celebració del primer aniversari a la Granota (Castellterçol, 19 de setembre)

MOIANÈS

Lenta arrencada del Consell Comarcal

Jaume Clarà

Constituint el Consell Comarcal del Moianès fa gairebé mig any, el 20 de juliol proppassat, la seva posada en funcionament és lenta i hom podria dir que en el dia a dia dels moianesencs el nou canvi comarcal només s'ha visualitzat en els cartells anunciadors de les carreteres. Per al president del Consell Comarcal, i alcalde de Moià, Dionís Guiteras, en conversa amb LA TOSCA, la part positiva que no s'hagi notat res és precisament que el Consorci del Moianès hagi pogut continuar realitzant les seves funcions. «Sense comarca, el Consorci ja no hi seria», afirma, tot i que l'objectiu és poder tancar el Consorci a finals del 2016 i que, mentrestant, s'hagi posat en marxa el funcionament de la comarca.

El principal problema que hi ha hagut fins ara és la manca de dotació pressupostària. Quan es va crear la comarca els fons de cooperació supramunicipal que adjudica el Govern de la Generalitat ja estaven distribuïts i fins a mitjan gener del 2016 el Consell Comarcal no podrà tenir recursos amb què començar a treballar. Fins ara l'únic que s'ha pogut fer, en la reunió del ple comarcal del 5 d'octubre, ha estat encarregar la gestió de les tasques tècniques i administratives al Consorci del Moianès, «per tal que el Consorci pogués actuar i fer d'interlocutor en nom del Consell Comarcal; la Marta Purí ha assumit aquestes funcions gerencials», ens informa Guiteras.

Encara que el pressupost de la Generalitat estigui a hores d'ara prorrogat, sembla que hi ha el compromís que a partir del mes de gener el Consell Comarcal disposarà d'uns recursos especials que, juntament amb altres procedents de la Diputació, permetran començar «el procés de concurs de les places que es consideren necessàries per tal que, a partir de

l'1 de setembre, puguem començar a ser operatius amb el personal contractat».

De moment, el que sí que s'han pogut fer han estat tasques organitzatives relatives a l'organigrama del Consell Comarcal. Així, en el ple del 5 d'octubre també es va acordar la creació de quatre grans àrees i la proposta de conselleries següent:

Dionís Guiteras (ERC, Moià) es fa càrrec de la Presidència, ocupant les dues vice-presidències Salvador Tresserra (ERC, l'Estany) i Anna Guixà (CiU, Sant Quirze Safaja). Pere Genescà (CiU, Granera) presidirà l'Assemblea d'Alcaldes.

L'Àrea d'Atenció a les Persones recau en Carme Tantiñà (Candidatura de Progrés, Castellterçol), amb Neus Prat (CiU, l'Estany) a Ensenyament i Projectes de Dinamització Comunitària, Enric Güell (ERC, Oló) a Benestar Social i Salut, i Eduard Guiteras (ERC, Castellcir) a Joventut, Esports i Teixit Associatiu.

Oriol Batlló (ERC, Collsuspina) es fa càrrec de l'Àrea Econòmica, amb Maria Tarter (CiU, Moià) a Formació, Jordi Vila (CiU, Castellterçol) a Promoció de l'Ocupació, Creació d'Empreses i Dinamització Empresarial, i Enric Vilatersana (ERC, Monistrol) i Joan Capdevila (ERC, Moià) a Dinamització Turística i Comercial.

Finalment, l'Àrea de Territori, Medi Ambient i Assistència als Municipis recau en Eloi Oller (ERC, Collsuspina), amb Vicenç Sánchez (ERC, Castellterçol) a Medi Ambient, Habitatge, Urbanisme i Consum; Saixa Cervera (ERC, Calders), a Desenvolupament Rural; Eduard Sánchez (CiU, Calders) a Ecomuseu, Patrimoni i Cultura; Isaac Burgos (Castellterçol en Positiu) a Infraestructures, Equipaments i Protecció Civil, i Maria Tarter (CiU, Moià), que també es fa càrrec (amb J.L. Roger), d'Administració Electrònica i Tic's i Suport i Assistència als Municipis.

20-D: venç ERC, l'independentisme recula

Jaume Clarà

	Particip.	ERC	DiL	ECP	PSC	PP	C's	Altres
Calders	542 70,7	204 37,9	173 32,2	59 11,0	25 4,7	35 6,5	17 3,2	22 4,1
Castellcir	366 71,5	125 34,3	98 26,9	57 15,7	33 9,1	17 4,7	22 6,0	10 2,7
Castellterçol	1.323 71,4	392 29,8	407 31,0	224 17,0	115 8,8	63 4,8	62 4,7	43 3,3
Collsuspina	196 73,4	63 32,6	83 43,0	16 8,3	8 4,2	13 6,7	5 2,6	3 1,6
Granera	50 70,4	11 22,0	23 46,0	3 6,0	5 10,0	3 6,0	2 4,0	3 6,0
L'Estany	254 74,9	94 37,9	82 33,1	21 8,5	20 8,1	10 4,0	10 4,0	9 3,6
Moià	2.832 67,0	889 31,6	719 25,5	479 17,0	267 9,5	179 6,4	162 5,8	102 3,6
Monistrol Calders	378 67,0	107 28,4	105 27,9	71 18,8	46 12,2	20 5,3	18 4,8	9 2,4
St. Quirze Safaja	324 71,8	70 21,6	90 27,8	62 19,1	18 5,6	26 8,0	34 10,5	19 5,9
Santa Maria d'Oló	602 72,1	253 42,4	217 36,4	59 9,9	20 3,4	19 3,2	11 1,8	13 2,2
Moianès	6.867 69,5	2.208 32,4	1.997 29,3	1.051 15,4	557 8,2	385 5,6	343 5,0	233 3,4

Vots nuls: 45 (0,7). Vots en blanc: 48 (0,7)

Amb una participació força alta (69,5%), però més de tretze punts per sota del gran percentatge assolit el 27-N (82,7%), el Moianès va donar la victòria en les eleccions al Congrés de Diputats espanyol a Esquerra Republicana (ERC), que amb el 32,4% dels sufragis va superar Democràcia i Llibertat (DiL), la llista liderada per Convergència (29,3%). Per municipis, ERC va guanyar en sis, tots excepte Castellterçol, Collsuspina, Granera i Sant Quirze Safaja, on ho va fer DiL.

En Comú Podem (ECP), candidatura guanyadora en el conjunt de Catalunya, va ser tercera gairebé en tots els pobles moianesencs, amb un 15,4% a nivell comarcal i assolint els millors resultats a Sant Quirze Safaja (19,1%) i Monistrol de Calders (18,8%).

El Partit dels Socialistes (PSC) només aconseguí arrabassar la tercera plaça a ECP a Granera, però en el conjunt comarcal quedà lluny (8,2%) de la llista vinculada a Podem. Ciutadans (C's), que havia avançat per vint-i-cinc vots el Partit Popular (PP) en les eleccions del 27 de novembre, ara es veié superat per quaranta-dos sufragis i relegat a la sisena posició.

Respecte a les eleccions del 27 de novembre, els partits favorables a la independència (Junts pel Sí i la CUP el 27-N, i ERC i DiL el 20-D) han vist disminuir el seu suport en més de quinze punts, del 77,1% al 61,7% (gairebé 2.100 vots). El poble on baixa més aquest suport és Monistrol de Calders (-19,4), precisament l'únic del Moianès governat per la CUP, que el 20-D demanava l'abstenció. Santa Maria d'Oló és el poble on el suport es manté més elevat (78,8%), mentre que Sant Quirze Safaja és l'únic on ara no arriba a la majoria (49,4%).

L'espai favorable a una nova consulta acordada amb l'Estat ha quintuplicat, per la seva part, l'escàs suport del 3,6% que havia obtingut Catalunya Sí Que Es Pot, i amb En Comú Podem s'ha situat, com hem dit, en el 15,4% (un augment de 750 vots).

Finalment, les forces contràries a la independència i a qualsevol forma de nova consulta (PSC, PP i C's) milloren els resultats en poc més de tres punts, del 15,6% del novembre al 18,8% del desembre. En xifres absolutes, però, es queden igual (amb tan sols dotze votants més).

Pessebre vivent d'Oló

Josep Canamasas

El dia 19 de desembre passat, Oló va acollir el 3r Pessebre Vivent. La representació es dugué a terme al nucli antic del poble, un escenari natural i adient per a aquest tipus d'actes.

Tot va començar fa un parell d'anys, quan amb un dinar de germanor, els veïns del nucli antic van decidir de representar un pessebre vivent. No era una cosa nova al poble, ja que, farà uns quaranta anys, se n'havien fet, però a la part baixa del poble i era més teatralitzat.

Es va partir d'una sèrie d'escenes senzilles i clàssiques, la majoria de les quals s'han mantingut i millorat i cada any se n'hi afegeixen de noves. En concret aquest any se n'han estrenades vuit de noves: l'Anunciació, el fangador, el serrador de bigues, la pidolaire, les trementiñaires, el menjador dels rics, el trobador i la taverna, on es podien escoltar nades cantades a *cappella*.

Amb un pressupost de poc més de 2.000 euros i amb cent actors, es van representar vint-i-cinc escenes. La majoria de decorats i estris escenogràfics són de

collita pròpia, tot i que alguns decorats i part de la vestimenta han estat prestats pel grup escènic d'Oló. Una de les curiositats que té aquest pessebre és que tan sols hi intervenen actors que visquin al nucli antic o hi hagin tingut alguna relació. Això vol dir, en la majoria dels casos, que totes les famílies hi participen des del més petit fins al més gran.

D'aquest tercer pessebre es podria destacar que en la majoria de quadres s'han cuidat molt els detalls respecte a altres anys i se li ha donat molt més color. En cas de continuar així, d'aquí a uns quants anys segur que podrem parlar d'un pessebre amb personalitat pròpia.

De moment, cada any només s'ha fet una representació, el dissabte abans de Nadal de sis a vuit de la tarda. Enguany s'ha arribat a la xifra de mil visitants, dels quals més de la meitat eren persones d'altres poblacions.

Tot un èxit, considerant que és un pessebre que no té una tradició arrelada. En el futur, potser s'haurà de pensar a fer més d'una representació.

El Naixement, una de les escenes del pessebre olonenc (fot. J. Canamasas)

Impulsar un nou talent al Moianès

Sofia Vila

Els joves del Moianès trobem dificultats a l'hora d'escollir estudis i un futur professional. La necessitat de desplaçar-se, unida a la situació econòmica, complica l'accés a la formació. Això fa que molts joves abandonin els estudis abans d'hora i tinguin poques oportunitats d'emancipació. D'aquesta manera es perden moltes vocacions i això minva la riquesa del teixit social de la comarca.

Coneixedors d'aquesta situació, l'any 2010, un grup de persones entusiastes vam ajuntar les nostres forces per trobar solucions. El resultat va ser el disseny d'un nou programa educatiu amb l'objectiu d'acostar la formació professional al Moianès. Amb aquest programa i ajudants pels empresaris d'Osona ens vam presentar a La Salle de Manlleu. L'any 2012 La Salle ens va donar el primer encàrrec, l'Aula Oberta, consistent a motivar els joves que per diferents motius es trobaven en situació de risc a nivell d'estudis. Va ser tot un repte! Vam posar a prova el nostre programa i el resultat va ser extraordinari.

Aquest és el tercer any que estem a La Salle de Manlleu, i en aquests moments ja arribem a tots els alumnes de 3r d'ESO. Tanmateix, en aquests anys hem

volgut acostar aquesta formació a altres centres educatius, entre els quals es troben l'Institut Moianès, l'Escola Vedruna de Tona i el Consorci del Moianès amb els seus programes per a joves. Des del 2013 fins a l'actualitat hem passat de 12 alumnes a 207.

I com ho fem? Ens hem dotat d'una eina: l'Associació Beques JOV, creada en record de Josep Oriol Viladomiu. Aquesta associació ofereix sessions formatives destinades a estimular la creativitat i trobar la pròpia vocació, amb un treball pràctic i profund d'autoconeixement. També introduïm a l'aula el testimoni de persones que fan o han fet la seva trajectòria professional des del descobriment de la pròpia creativitat i segons la seva veritable vocació. Creiem que una de les realitats que ha de canviar és la necessitat de potenciar les vocacions per a poder fer estudiants i a la llarga professionals convençuts de la seva feina. Actualment més del 80% de les persones de cinquanta anys no es troben en el seu lloc vocacional (segons la Fundació Nous Cims), i la seva desmotivació repercuteix en l'empresa on treballen abaixant el rendiment. El segle XXI ens demana un nou repte: creure en el que fem. Escoltar les nostres veritables

capacitats i habilitats per a desenvolupar el lloc professional futur és clau. Amb això confiem que el fracàs escolar es reduiria de forma significativa. És clar que cada un de nosaltres té el repte d'aportar de la pròpia experiència noves formes de fer per no tornar a cometre les mateixes equivocacions.

Des de *Beques JOV* oferim participar en el món educatiu des de la proximitat del territori. Qui vol personal desmotivats? Formar part d'aquest projecte dona l'opció a crear una nova realitat. Al mateix temps, *Beques JOV* vol ser pont d'entesa i transmissió de coneixements entre els qui han estat emprenedors i innovadors en el passat i aquells que seran els emprenedors del futur.

Estem convençuts que la bona conjunció d'aquests dos sectors, empresa i educació, és garantia de progrés i felicitat per a la societat. I és per això que el nostre objectiu és acompanyar els joves en la seva formació. En aquests anys hem vist històries personals que ens han fet creure i reafirmar el nostre projecte.

Queda clar que l'educació és un món dinàmic que ens demana adaptar-nos a les noves realitats, i això ens fa sentir vius.

Però encara ens falta completar-ne una part molt important: acostar la Formació Professional al Moianès. La feina feta durant aquests darrers anys amb La Salle

de Manlleu ha pres la forma d'un conveni que apropa la possibilitat que els nostres joves puguin estudiar i fer les pràctiques al Moianès.

La fórmula triada és la formació semi-presencial, que vol dir tres dies a Manlleu i dos a Moià. El tàndem *Beques JOV* - La Salle de Manlleu pot garantir una bona tutorització dels alumnes alhora que una bona formació tècnica i professional en els graus mitjans d'Informàtica, Electrònica, Mecànica i Administració. Ens agrada a finals del mes de gener poder-vos explicar, a cada un dels qui hi estiguen interessats, com es portaria a terme tot el programa, encaminat a formar persones preparades per als reptes que trobaran en la vida.

Estem molt il·lusionats amb l'expectativa que aviat podrà ser una realitat, una realitat que impulsarà nous talents al Moianès.

Si voleu més informació (com a futurs estudiants) o voleu participar en el nostre programa com a patrocinadors, contribuïreu a fer que les noves generacions de moianesencs es puguin formar en el propi territori i sereu impulsors del nou talent. Contacteu amb nosaltres per correu electrònic (hola@bequesjov.cat o sofia@bequesjov.cat) i per telèfon amb Joan Homs (636 572 862) o Sofia Vila (625 058 791).

Esperem que el cercle es pugui completar durant el curs 2015-2016!

**CLÍNICA DENTAL
PUJOL**

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos
08180 Moià
www.clinicadentalmoia.com
Tel. 93 830 06 98
Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL
URGÈNCIES
ORTODÒNCIA
IMPLANTS

**CLÍNICA
PODOLÒGICA
MOIÀ**

DP. Carme Mendoza Saera
Nº Col. Podologia 1.113 / Nº Col. Infermeria 34.996

TRACTAMENTS DE PODOLOGIA I INFERMERIA

Plaça Colom, 4, 2n, 2a
Tel. 93 820 9155 - 08180 MOIÀ

La senyalització dels camins del Moianès

Xavier Rius

L'any 1995 el Consorci del Moianès, tot just acabat de crear, va iniciar amb el suport de la Diputació de Barcelona la senyalització de la Ronda del Moianès o sender de gran recorregut, GR 177, d'un total de 109 quilòmetres, que recorre el Moianès de manera circular, passant pels deu municipis. Simultàniament, al maig d'aquell any, s'inaugurava el tram del GR 3, de Tàrraga a l'Estany, que entra al Moianès des de Navarcles i, coincidint en algun tram amb el GR 177, passa per Monistrol, Moià i l'Estany, continuant pel Lluçanès.

El senders de Gran Recorregut o GR es regeixen per una normativa internacional que parteix que el caminant n'ha de tenir prou amb les ratlles de pintura blanca i vermella sobre la roca o el tronc d'arbres que indiquen el camí, senyalen adequadament els canvis de direcció a les cruïlles o bifurcacions, adverteixen a cada cruïlla o canvi de direcció amb una X el camí pel qual no ha d'anar, i confirmen poc després de cada canvi amb noves ratlles blanca i vermella que aquell és el camí correcte. De vegades es completen amb plànols metàl·lics i pals amb senyals.

Si bé inicialment la senyalització amb pintura del GR 177 va ser totalment correcta, a la major part del recorregut la pintura no s'ha renovat durant vint anys, molts arbres amb la marca van caure o van ser tallats i la pintura de la pedra s'ha esborrat, cosa que fa ara difícil seguir-lo. Correspon als grups excursionistes locals el seu manteniment.

Però el problema per a anar a molts

llocs al Moianès està en els pals amb senyal tipus bandera de color verd, que es complementen amb petites estaques amb una indicació d'on som, que es van posar llavors seguint o no el GR, i que en molts llocs resulten equívocs, creen confusió, passen per alt moltes cruïlles o canvis de direcció, donant per segur que «ja se sap

que cal girar per allà». I la senyalització insuficient, sumada a la caiguda dels pals i senyals, encara fa més difícil arribar a indrets tan característics del Moianès com la vall de Marfà, Sauva Negra, el castell de la Popa o les coves del Toll.

Un cas de senyalització equivocada des del seu origen és la ruta de les coves del Toll a Moià. D'entrada, a Moià no hi ha

cap senyal d'aquestes que indiquin com s'hi va. Però si el caminant ha arribat al Toll, sigui des del Prat, les Humbertes o Santa Coloma de Sasserra, allà a les coves hi ha un pal amb el senyal que indica Moià a 7 km. Llavors, si algú es refia d'aquest senyal per a tornar a Moià caminant, la senyalització el porta fins a la carretera de Vic a Manresa. I a peu de carretera es trobarà amb el pal que indica Moià a 5 km seguint la carretera, la qual no té vorera ni camí paral·lel.

del Perer, indica que l'Estany és a 22 km, quan des d'allà, passant per Vilalta i el Soler de Terrades, l'Estany està només a 5 km. En aquell mateix pal el rètol indica que cal seguir recte —en direcció a Vilalta i Montví— per a arribar a Pedrissa, sense informar que dos-cents metres mes enllà cal trencar cap a la dreta i deixar la pista.

També està mal indicat, per exemple, el camí des de Moià al Molí d'en Brotons i la Tosca. A la plaça del Moianès t'indica que vagis cap al polígon del Sot d'Aluies; tot seguint els senyals del GR fan que continuïs baixant cap al torrent de la Font Candeler. Però just abans de creuar el torrent, on el camí comença a girar per tornar cap a Moià, no hi ha l'indicador que informi que has de trencar a la dreta. El pal amb el senyal està després de fer el trencall cap a la dreta i creuar el torrent. I segons l'època de l'any la vegetació no te'l deixa veure des del camí pel qual véns.

Llavors, si el caminant s'adona que està tornant cap a Moià, recula i agafa el trencall, trobarà, creuant el torrent, el pal amb el senyal que diu que cap allà és a la vall de Marfà, Brotons i Monistrol. Però en arribar, al cap de 2 km, al trencall on s'ha de deixar el GR i baixar cap a la Tosca i el Molí d'en Brotons, en el pal hi ha els senyals indicant cap a Moià i cap a Monistrol, però el rètol que indicava que trencant cap a l'es-

querra s'arriba a Brotons va caure fa anys i no s'hi ha tornat a posar. Així que si ens fíem d'aquests senyals posats pel Consorci, passarem de llarg i continuarem en direcció a Monistrol.

Se'm fa difícil valorar per què hi ha tants llocs mal indicats o en els quals no s'han tornat a posar els senyals que han caigut. Fa deu mesos va caure el pal, que

Tot i ser a 5 km de l'Estany, el cartell diu 22 (fot. X. Rius)

Un altre error d'aquestes senyalitzacions posades al llarg del GR 177 és que suposen que el caminant sap que el que marquen de vegades no és el camí i la distància per a anar al lloc que indica, sinó com arribar-hi seguint la Ronda del Moianès. Així, per citar un cas de senyalització amb diverses errades, a la pista que va de Vilalta i Montví fins al Rourell i al Molí

estava podrit, amb els rètols que hi ha a la carretera C-59, a l'altura del Mas Badó, i que indica el GR 177 cap a Sant Julià d'Uixols i la Ronda Codinenca, per on passa també la ruta Matagalls-Montserrat, que està perfectament indicada amb ratlles vermelles i verdes. Doncs bé, quan es van tornar a posar els rètols amb un pal nou, es van col·locar malament, indicant ara que per a anar fent la Ronda del Moianès cap a Sant Julià d'Uixols, o per a enllaçar amb la Ronda Codinenca cap a Sant Feliu de Codines, s'ha de continuar per la mateixa carretera en sentit nord. Un servidor ho va comunicar per l'agost al Consorci i a l'alcalde de Sant Quirze, sense que s'hagi rectificat.

Reconèixer el mal estat i els equívocs de les indicacions de la Ronda del Moianès que el Consorci hauria de subsanar, així com els dels senyals de pintura blanca i vermella que correspon a grups excursionistes com el Centre Excursionista de Castellterçol o el GEMI fer-ne el manteniment, no significa que aquests últims anys des del Consorci i determinats ajuntaments no s'hagin fet actuacions molt positives de senyalització de camins i rutes, encara que algunes no s'hagin connectat amb el GR 177 o Ronda del Moianès.

Fa tres anys, l'Ajuntament de Collsuspina va senyalitzar sense equívocs i de manera molt clara una sèrie de camins i rutes pel seu terme i pel Puigsagordi —que pertany als Hostalets de Balenyà—, actualitzant o substituint els antics indicadors de fa vint anys. Collsuspina i Calders ja han senyalitzat amb pals amb banderola, estaques amb indicador i plafons els seus trams de l'antic Camí Ral de Manresa a Vic que passen en tot moment per camins i senders propers a la carretera. Queda per a més endavant el tram de Moià, que resoldria l'accés a peu a les coves del Toll.

Molt interessant és la senyalització de la Ruta de la Pedra Seca a Monistrol de Calders, que segueix les antigues feixes, conduccions d'aigua, escales de pedra i barraques de vinya, amb diversos plafons amb explicacions de cada indret. Aquest projecte s'ha fet en el marc de l'anomenat Ecomuseu del Moianès, que haurà de gestionar el Consell Comarcal, si bé ara per ara aquesta ruta no està senyalitzada des del nucli urbà de Monistrol. En el marc de l'Ecomuseu, els ajuntaments, el Consorci i la Diputació han fet la senyalització de les Rutes del Forn de la Calç de Calders, la reforma de la Bauma d'Esplu-

gues a Castellcir i la retolació i senyalització dels pous de glaç de la Ginebreda a Castellterçol.

Però l'última actuació, i s'ha de dir que és la més completa, és l'excel·lent senyalització dels tres nous itineraris de l'Estany, sota el lema «Història i natura». Molt ben senyalitzats amb pals, rètols, estaques i plafons, que indiquen la Ruta de les Fonts —algunes de les quals són al terme de Muntanyola—, la Ruta de l'Aigua, amb les canalitzacions i la mina que permet desaiugar el que abans era l'estany que dona nom al municipi, i la Ruta de la Terra amb el monestir, els conreus i els boscos com a protagonistes. A l'Estany també es va senyalitzar fa uns anys —i així s'ha integrat als plafons i mapes de les tres rutes comentades— el GR 151 o Camí de l'Abat Oliba i Camí de Sant Jaume que, entrant des de Muntanyola, creua el terme de l'Estany i Santa Maria d'Oló. Aquesta ruta o GR, de la qual no s'ha fet gaire difusió, està molt ben indicada amb uns pals amb banderola i estaques.

Així, doncs, caldria que el Consorci i el Consell Comarcal es proposessin la ressenyalització de tota la Ronda del Moianès i dels altres itineraris que es van marcar fa vint anys, d'una manera clara que eviti les confusions de no saber si senyalen el camí habitual per a anar a un lloc proper o si el que indiquen és com arribar-hi fent una llarga volta. Al mateix temps, el GEMI i el CEC de Castellterçol, amb les preceptives subvencions per al material, haurien de repintar les marques de tot el GR 177 i dels trams del GR 3 que creua el Moianès. I, evidentment, aquesta renovació i actualització de les senyalitzacions i els mapes que s'han de fer haurien d'integrar també les noves rutes de Monistrol de Calders, Calders, l'Estany i Collsuspina recentment senyalitzades, així com els trams ja acabats del Camí Ral. Castellterçol es podria plantejar de senyalitzar també la ruta o accessos a les

Nous senyals dels GR i la Ruta de l'Aigua, a l'Estany (fot. X. Rius)

fonts que un grup de veïns han recuperat els últims anys.

El Moianès té molt per oferir a propis i forans, s'han fet ja actuacions molt positives, però manca el lligam de totes. Cal un GR 177 o Ronda del Moianès ben indicat, creure'ns el que tenim i saber-lo oferir com una comarca amb grans i petites rutes, amb una varietat de boscos, incloent-hi tres fagedes, dotzenes de fonts, i rieres; amb balms o baumes, coves prehistòriques i dòlmens, un monestir romànic, nombrosos castells, capelles i ermites. I tot això al marge del benefici econòmic que significaria per als restaurants, cases de colònies i turisme rural de la comarca —algunes de les quals han tancat amb la crisi— si es fa difusió i una oferta atractiva dels tres GR i els indrets on porten.

Estat de la pintura al GR 177, a Sant Quirze Safaja (fot. X. Rius)

PERFILS

Pere Antúnez, Formatges Montbrú: «Obtenir la medalla d'or no és gens senzill»

Josep Font

Pere Antúnez (fot. J. Font)

El desembre passat es van fer públics a la ciutat anglesa de Birmingham els Cheese World Awards. El semicurat de Formatges Montbrú Sarró de Cabra va obtenir la medalla d'or, la màxima distinció. En parlem amb Pere Antúnez a la casa de Montbrú. Expressada l'enhorabona pel premi, el contextualitzem tot repassant la trajectòria d'una empresa que és relativament recent en el temps.

La medalla d'or que vam obtenir és per a una categoria molt concreta de formatges. Hi ha un premi absolut, que acostuma a guanyar un gruyère, uns formatges documentats des del segle XVIII i que tenen processos de maduració de quinze mesos. En aquests premis mundials s'hi presenten més de tres mil formatges, així que obtenir una medalla d'or no és precisament senzill. L'any 2005 ja ens van distingir com el millor formatge de l'Estat espanyol, en aquests premis.

Com va començar Formatges Montbrú?

La nostra història és força semblant a la de moltes empreses agroalimentàries del Moianès que neixen a finals dels anys vuitanta. Jo tenia vocació d'empresari vinculat al camp. Vaig començar fent de pastor d'ovelles, aquí a Montbrú, però la realitat és que no ens guanyàvem pas bé la vida. La mare em va suggerir de començar a elaborar mató. Vivíem aquí a Montbrú i veníem el mató directament a les botigues. Recordo un veterinari que ens va dir que, si un dia passava alguna cosa amb temes sanitaris, el responsable civil seria el botiguer, ja que no estàvem constituïts com a empresa. Ens en vam adonar llavors, que calia professionalitzar-nos completament i tenir les coses del tot legalitzades. L'any 1989 vam obtenir el registre sanitari i a partir d'aquest punt ens vam iniciar en el formatge de cabra.

No devia pas ser tan popular com ara, llavors, el formatge de cabra...

A inicis dels anys noranta els formatges de cabra eren una raresa. Ens van donar el número 20 d'empresa registrada, llavors. La societat tenia al cap encara la brucel·losi o les febres de Malta, malalties associades a les cabres. Recordo una fira on vam vendre cinc formatges i ens en van tornar tres quan es van adonar que el formatge era de cabra i no de vaca. Feia quatre anys que l'Estat espanyol havia ingressat a la Comunitat Econòmica Europea i llavors van iniciar-se campanyes de publicitat per a incrementar el consum de formatge per càpita, que era molt baix. Es tractava de donar sortida als excedents de llet en forma de formatge.

Dels anys noranta ençà el consum de formatge a les llars s'ha incrementat molt. Ara mateix, l'únic que està creixent any rere any és el consum de formatge de cabra. És, d'una banda, un formatge saludable, amb poc colesterol, molt gustós. Cal destacar, d'altra banda, la feina de l'administració pública, que ha garantit unes condicions sanitàries òptimes en els ramats. És impossible trobar a Catalunya una sola cabra que no hagi estat vacunada, la qual cosa segurament no podria dir-se d'altres països amb molta més tradició formatgera. Sí, l'administració ha fet una bona feina en el sanejament.

Sembla que estan creixent, els ramats de cabres. També deuen ajudar a netejar els boscos, oi?

Els ramats de cabres s'han anat estenent, al Moianès i a tot Catalunya. S'han posat nous ramats a Moià, a Calders, etc. El pagès s'ha d'anar adaptant a les demandes de la societat. Ara bé, no tots els ramats pasturen, pel que fa referència als boscos. També hi ha ramats establats per a facilitar el procés de munyida. La llet és un factor que multiplica per deu el potencial de facturació de les cabres respecte al seu ús per a carn.

Parla'ns de la vostra empresa. Quantes referències de formatges teniu? Quantes persones hi treballeu?

Ara venem setze referències diferents de formatges. Som unes quaranta persones treballant a l'empresa. Descrivint el procés des dels proveïdors als clients, podem començar explicant que comprem llet a una trentena de proveïdors, de punta a punta de Catalunya i més enllà. Tenim, al sud, proveïdors d'Amposta. Al nord, a Sant Pere Pescador de l'Empordà, i a Fraga a Ponent. Fem noranta recollides de llet setmanals amb dos transports que només es dediquen a això.

A més de les persones ocupades fent els formatges, hi ha sis persones que no més fan de comercials i cadascuna gestiona entre 150 i 200 punts de venda. Sí, fàcilment podem trobar Formatges Montbrú en més de 900 botigues. Aquest equip comercial és responsable de la facturació del 50% de l'empresa, de mitjana. L'altra meitat prové de les vendes a distribuïdors com Bon Preu o també de les vendes per internet. Quan ens van donar el premi, vam tenir en pocs dies més de 5.000 visites a la pàgina web i ens van escriure més de setanta comentaris dels nostres formatges. És clar que gestionar una em-

Montbrú, en els anys vint del segle passat (fot. Renom)

presa té una dimensió econòmica bàsica, però aquest *feedback* amb el client, que et valori la feina, l'esforç i la qualitat, és un tema que et dona molta satisfacció.

Veneu el formatge a Catalunya o també n'exporteu?

Exportem formatges a Dinamarca, Bèlgica, Anglaterra, Andorra i, on venem més amb força diferència, als Estats Units. Sí, hi ha gent que ens ha dit que ha trobat formatge de Montbrú sopant en un restaurant de Nova York o de Miami. En el cas dels Estats Units hi hem entrat per una empresa que importa uns 150 productes de qualitat d'Europa, que es diu *For Ever Cheese*. Potser hi ha influït que la secretària de la directora és de Vic. De vegades ens han sortit clients sense buscar-los. Tenim un distribuïdor que ven per la zona de Madrid i també pel litoral de València i Múrcia. Fa poc, un moianès ens va dir que havia vist formatges nostres a l'aparador d'una botiga de prestigi de Bilbao. Sí, ens fa il·lusió quan ens ho diuen.

Al Moianès, les empreses del sector agroalimentari s'han fet fortes i aporten identitat. Quin futur hi veus?

És un nínxol de mercat ben posicio-

nat per a créixer, com explica sempre el Dionís [Dionís Guiteras, alcalde de Moià i també empresari del sector agroalimentari]. La demanda de sostenibilitat i l'etiqueta ecològica s'incrementaran, no hi ha alternativa. Aquesta consciència social servirà d'estímul a aquestes empreses. Si ho comparem amb sectors tradicionals com el del porc i mirem l'impacte ambiental que provoca, la integració del sector i la incapacitat de prendre decisions pròpies, sembla clar que el nostre sector ha de tenir un futur encara millor.

Qui hauria dit mai que el nom d'una masia de Moià com Montbrú seria tan conegut arreu del món? Quants canvis deu haver viscut, aquest mas?

El besavi i l'avi van ser els qui van adquirir la propietat, l'any 1906. Quan la van comprar era una propietat en crisi. En l'escriptura hi consta que hi havia 300 quarteres dedicades a la vinya, i no solament als solells. Era un vi de poca qualitat dedicat majoritàriament a fer aiguardent. A inicis del segle XX la fil·loxera ho havia arrasat. L'avi, llavors, va reorientar totalment el negoci. Va construir una gran cisterna per a recollir l'aigua de pluja, que podia emmagatzemar gairebé mig milió

de litres d'aigua. (Sí, és la mateixa cisterna que jo vaig reconvertir en cambra per a la maduració de formatges.) Va ampliar la casa i va fer corts per a vaques i per a ovelles. Als camps i feixes va començar a sembrar-hi blat, ordi, veges, trepadella, alfals... Els primers masovers de la casa ja munyien vaques i portaven la llet a vendre a Moià.

L'avi, durant uns quants anys, com va fer negoci va ser comprant ovelles ja velles, que no tenien mercat aquí, i les por-

tava, a peu, fins a Sabadell o fins i tot a l'Hospitalet de Llobregat. Anava a peu fins aquestes ciutats que creixien i on hi havia molta mà d'obra amb necessitats de proteïna animal. Després, amb l'extensió del transport amb camió, aquest negoci ja va perdre sentit.

Venint de la vinya, passant pels cereals i les vaques de munyir per a arribar a l'elaboració de formatges de cabra. Sí, Montbrú ha canviat força en poc més d'un segle.

Cinquanta anys de la generació del 65

Imma Petitbò Antúnez

El propassat 7 de novembre, els de la generació del 65 vam celebrar els nostres cinquanta anys.

Després de moltes propostes, uns quants van anar a esmorzar al Prat i els més caminadors van anar fins a les coves del Toll, on van fer una bona visita guiada. La caminada, no cal dir-ho, va servir per a anar-se posant tots una mica al dia.

Els qui vam estudiar a l'Escola Pia ens vam trobar a la tarda per fer la tradicional fotografia a l'escala que anem repetint en cada trobada i que ens fa adonar de com

passen els anys... Aprofitant que estàvem allà, el pare Mateu ens va convidar a visitar la nostra escola.

Al vespre ens vam retrobar a la Torre de Casanova, on el soparet ens va fer venir ganes de ballar. També hi va haver temps per a cantar (*karaoke*) i per a digerir el sopar fins a altes hores de la matinada. El resultat va ser tan fantàstic que esperem repetir-ho potser abans de cinc anys... Sembla mentida com l'avenença no es perd, i després de no veure'ns amb alguns en molts anys, vam enfortir l'amistat.

Montbrú, en l'actualitat (fot. J. Font)

Moianesos i moianeses de la generació del 65

NATURA

La riera de Castellnou

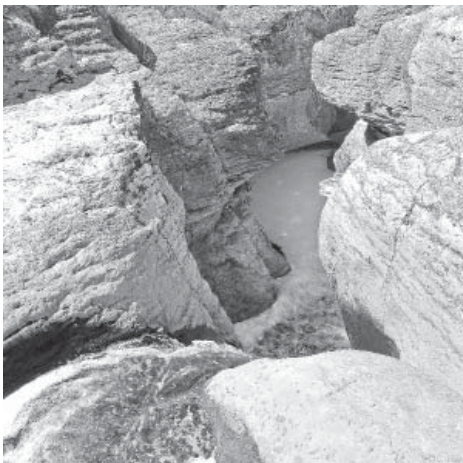
Marian Baqués

Us convido a situar-vos als horts de Castellnou. Preneu el camí de la Falcia i, de seguida, desvieu-vos fins a la riera, com si anéssiu a cercar el camí de la Franquesa. Seieu, si voleu, una estona a les roques que l'aigua ha modelat.

L'indret té una bellesa personal. Unes roques grisenques. Són calcàries. L'aigua l'ha llepada i llepada fins a solcar-hi reguerols. La veieu saltar i engorjar-se. I segueix avall. L'aigua! L'aigua de la riera de Castellnou. Ha nascut verge del ventre de la terra a la Crespiera, s'ha fet bellesa al Molí Nou, ha passat de puntetes per sota els ponts del Molí d'en Pujol i el de la carretera de Barcelona. La tenim aquí i marxarà avall, enllà, lluny.

Quan fou la darrera vegada que un infant s'hi amorrà per beure?

«L'aigua és necessària per al manteniment de la vida, però es pot contaminar amb facilitat. [...] Cal, doncs, que la llei l'ajudi. Heus ací, per tant, la següent llei de l'aigua. Si algú contamina volgudament l'aigua d'altri, sigui de font o de dipòsit, amb verins, o la desvia amb recs, o la furta, que el perjudicat el faci perseguir judicialment. [...] A més de la multa haurà de netejar la font o el dipòsit. És necessari que sempre i en cada cas sigui purificada.» Endevineu qui escrigué aquestes paraules? Fou Plató, en *Les lleis* (llibre VIII, 845e), al voltant de l'any 350 abans de Crist.

Fot. C.I.C. - Moià

La gruta Canaleta, a Vilafranca de Conflent, té una exposició permanent al vestíbul de la cova amb el següent text de Dominique Armand. Es titula *L'aigua en perill?*: «Aquesta és la meva llarga història. Una història que repeteixo mil vegades per tot el nostre planeta Terra, per tots els països del món, en el constant anar i venir del mar a les muntanyes, de les muntanyes al mar. Des de la forma de vapor a la de gel, o en forma de pluja; pels camins ràpids dels rius, per les vies lentes a l'interior de les graves i la sorra dels mars antics o dels rius recents; pels avencs profunds i per les coves brillants dels massissos calcaris; per les escletxes ardents de les roques granítiques, vaig fent el meu camí vital per a la *biogea* de la terra i ofereixo de passada el meu aliment als homes, que viuen i moren a les vores dels meus rius. Inconscients de la meva escassetat

i de la meva fragilitat, em profanen, em malgasten, em desvien, ploren per haver-me perdut, em busquen i es barallen per aconseguir-me.»

L'aigua ens ha estat sempre un do de vida, ja des dels inicis.

Traslladem-nos al segle XII abans de Crist, a Babilònia. La cultura mesopotàmica, ubicada en l'albada de la història documentada de la humanitat, es pregunta sobre l'origen de l'univers. «Com és que hi ha aigua en el mar, i en els rius, i en el cel?», «qui ho ha pogut fer?». Hi donen

una resposta mítica. L'aigua té un paper central en l'explicació de com hi ha cel i hi ha terra; aigua al cel i aigua a la terra. És vida. S'anomena *Enuma Elish*, i és el poema babilònic de la creació. La tauleta I fa així: «Quan a les altures els cels no havien estat anomenats, i a baix la terra no tenia nom, ja hi era Apsu, el primordial, el seu procreador, i també la creadora Tiàmat, la paridora de la totalitat. Quan van barrejar les seves aigües, no s'estenien les pastures, no es distingien els canyars, quan cap dels déus no havia aparegut encara, no havia estat pronunciat cap nom, i els destins no havien estat establerts, aleshores els déus van ser creats enmig d'ells [dos]» (Lluís Feliu i Adelina Millet, *El poema babilònic de la Creació i altres cosmogonies menors*, Barcelona 2004, p. 65). Afegim-hi que el relat bíblic de la creació del món (Gènesi 1), que coneixem millor, no s'escriurà fins a mitjans del segle VI aC. I, encara, hi ha una segona narració de la creació (Gènesi 2), on apareixen quatre rius que surten del paradís. Aquest relat és del segle X aC.

Som aigua! Ens generem en el si matern agombolats per aigua. «El pes corporal de l'adult mitjà és aproximadament 60% d'aigua, el 40% restant és format per materials de pes sec que existeixen en aquest ambient intern aquós. La composició corporal pot estar influenciada per un nombre de factors com l'edat, el sexe, la dieta i el nivell d'activitat física» (M.H. Williams, *Nutrición para la salud, condición física y deporte*, México DF 2005, p. 380).

No podem deixar de referir-nos al clam ecològic que l'encíclica *Lloa segueu* del papa Francesc apareguda aquest 2015 i que Claret ha publicat en versió catalana. Diu: «L'accés a l'aigua potable i segura és un dret humà bàsic, fonamental i universal, perquè determina la sobrevivència de les persones i, per tant, és condició per a l'exercici dels altres drets humans. Aquest

món té un gran deute social amb els pobres que no tenen accés a l'aigua potable, perquè això és negar-los el dret a la vida radicat en la seva dignitat inalienable» (núm. 30).

Quan fou la darrera vegada que una donzella pogué rentar-se la cara en una riera moianesa?

L'any 1984, els alumnes de l'Escola Pia foren guardonats amb el primer premi del «3r Certamen de narració i poesia *Sant Jordi*, en homenatge a Josep Carner». N'oferim un sonet, que hem tret de la revista *La Crinca*, núm. 2, d'aquesta escola:

*És la riera de l'Om
la riera moianesa.
És blanca com un colom,
parant la seva mà estesa.
I molt a prop de Moià
es fa camí molt calmosa;
és feixuga de passar,
però, és que és tan formosa!
Ara, d'oms, ja en queden pocs
i la vida es fa més trista.
Qui la veu i qui l'ha vista!
Ja no queden més que rocs,
i la riera, assolada,
ja se'n va desconsolada.*

Un xafogós matí de juny baixàrem per l'Escala dels Gats —a tocar de Casa les Vinyes— i, un cop a la riera, enfilàrem corrent amunt fins al camí que, per una estona, corre paral·lel al curs de l'aigua, la creua i ben aviat s'enfila cap al Saiolic. Ens sorprengué la quantitat de granotes de la grandària d'una unglà que es movien amb espasmes nerviosos en la pols del camí. Percebien que la pluja s'acostava i fugien d'un sobtat creixement del curs de l'aigua que les hauria arrossegades. «Bon senyal! —vaig comentar—. Encara troben l'aigua prou neta.» Una esperança!

O, quina herència deixarem als nostres fills?

Sostenibilitat, ambient i empresa

Miquel Fortuny Navarro. Biòleg

No hi ha dubte que l'acord del disabte 12 de desembre del 2015, a París, per posar fre a l'escalfament del planeta ha estat important, però segons algunes organitzacions, com ara Oxfam Intermón Espanya i el Grup Internacional d'Experts sobre el Clima (GIEC), encara és insuficient. Limitar l'emissió de gasos d'efecte hivernacle és crític per a frenar l'evident canvi climàtic i construir l'eix ambiental, un dels tres grans eixos, àrees o esferes interconnectats que conformen una estratègia de desenvolupament sostenible: social, ambiental i econòmica. El desenvolupament econòmic serà sostenible sempre que sigui socialment equitatiu, mediambientalment respectuós (planeta habitable) i econòmicament viable.

Som molts els qui creiem que les consideracions no han de ser exclusivament antropocèntriques i han de mirar molt més enllà, contemplant la biosfera sencera: biòtops i biodiversitat. És a dir, l'entorn físic i els éssers vius. A tall d'exemple: el consum actual d'oli de palma no és sostenible, perquè posa en risc, i greu, la super-

vivència de les poblacions d'orangutans a Sumatra i Borneo, espècie que es troba en greu perill d'extinció a causa de la destrucció del seu hàbitat per fer-hi monocultius de palma. La palma d'oli és originària de l'Àfrica occidental (Guinea), però els especuladors alimentaris varen introduir-la a Indonèsia i Malàisia (destruint la pluviòsilva tropical) per tal de controlar-ne el conreu i trobar mà d'obra barata. La moral dels diners porta al pecat ecològic.

En un article de l'ecòleg Ramon Folch, aquest afirmava que «la primavera silenciosa ja és aquí», fent referència a l'assaig fonamental i fundacional del pensament ecologista, *Silent spring* (Rachel Carson, 1962), quan advertia sobre l'escassetat de papallones, grills, abelles i altres insectes als nostres paratges.

Felip Graugés i Camprodon (1889-1973), poeta i fill predilecte de l'Estany (1967), diu en «El roure dels ocells»:

*Oh roure amic, que tens branques
fornides,
boires de verd damunt dels horitzons:*

El Molí d'en Brotons, amb un aspecte lamentable (fot. M. Fortuny)

Sant Antoni, 14
08180 MOJÀ

Tel. 93 830 03 02

*és ton herbei brodat de margarides,
de cards morats i vols de papallons;
xerriquen grills a fresc de la rosada;
i dolça hi brunz l'abella atrafegada
que liba mel i bresca pel seu rusc.*

I a la Mare de Déu de la Tosca:

*Us abriga un flotó d'albes
amb tremolors de cristall;
us xiulen santes i salves
els merlots del xaragall...*

La pèrdua de biodiversitat i la pèrdua de qualitat ambiental, avui, són fets irrefutables. Com són ara els entorns de la Tosca? On són els tremolors de cristall i els merlots del xaragall? Per què hi ha cada cop menys papallones i, cosa encara més greu per a la pol·linització de les plantes silvestres i de conreu, menys abelles? Qui són els responsables de la seva desaparició? La sostenibilitat empresarial s'hauria de focalitzar en la responsabilitat enfront del medi ambient, acceptar i buscar solucions a les externalitats que generen les empreses. Construir l'estratègia empresarial, tant a escala mundial com al mateix Moianès, ha de contemplar a llarg termini el creixement sostenible (o cert decreixement, en un món de recursos finits), i encara més important, al meu entendre, tenir especial cura dels treballadors i actuar proactivament i amb compromís pel benestar sostingut de tota la humanitat i la resta dels éssers vius.

La cura i el respecte envers els treballadors és un aspecte fonamental, perquè tots ells contribueixen en el que Peter Drucker (guru del *management*) entenia que era la raó de ser d'una empresa: la creació (i jo afegiria la satisfacció mantinguda) de clients. El guany econòmic —important, per descomptat— hauria de ser la comprovació de la validesa del projecte.

La responsabilitat de l'empresa envers els treballadors i la col·lectivitat no hauria de quedar en un segon pla. No hi ha lloc per al neoindividualisme (aspecte d'un deplorable darwinisme social), ni en una estratègia empresarial de sostenibilitat ni en el bon *management*.

Els valors que posen al davant els drets individuals són propis de les democràcies. Cal recordar els valors de la Revolució Francesa: llibertat, drets individuals, igualtat de drets, solidaritat amb els qui no se'n surten bé. Per desgràcia, encara hi ha empreses que creuen que poden disposar dels treballadors com feien els senyors feudals medievals (refeudalització), aprofitant marcs de no regulació (o de desregulació) de les relacions laborals, i paguen sous miserables que no permeten arribar a final de mes o, pitjor, retarden el pagament de les nòmines per forçar el treballador a canviar d'empresa i no haver de pagar, així, cap acomiadament.

Aquestes actuacions s'han de reconduir amb decisions polítiques, o sigui morals.

MISCEL·LÀNIA

Maria Lluïsa Farré Sanpera, moianesa (1950–2010)

Francesc Marimon (marimon.f@gmail.com)

Maria Lluïsa Farré, l'any 2008

Fa unes quantes setmanes va arribar a les meves mans el número de setembre del 2001 de LA TOSCA, on, en la rúbrica de casaments, consta «Francesc Marimon i Suñol amb Maria Lluïsa Farré i Sanpera, dia 23 de juliol». Es tracta d'un «curios» anunci, ja que ens havíem casat, per circumstàncies, amb la màxima discreció: a més de l'alcalde i la secretària del jutjat, tan sols ens acompanyaven els nostres padrins, el Ton Padrisa i la Mercè Bigorra; això sí, quan uns mesos més tard ho vàrem comunicar als familiars i en vàrem poder fer la celebració, la cosa va quedar clara: la pàgina web temporal amb les dades de l'esdeveniment es deia www.amoiaensvamcasar.com.

El fet és que, a partir d'aquell número de LA TOSCA, em vaig preguntar si també podria trobar l'efemèride del seu traspàs. Molts ja ho sabeu, la Maria Lluïsa ens va deixar ara fa cinc anys en plenes festes nadalenques; males dates perquè certes

notícies circulïn normalment i arribin on potser haurien d'arribar. Com que la necrologia mai no va sortir, primer vaig pensar a demanar ara una nota d'aniversari, però finalment ha sorgit aquest escrit, que és, també, un petit homenatge.

Tot i que nascuda a Manresa, ella sempre es manifestava moianesa: «... als pocs dies ja em van portar a Moià i és d'aquí d'on em sento», deia. La família Farré Sanpera ja feia anys que havia començat a estiuejar-hi i, durant força temps, van tenir el seu habitatge a Moià en la casa que, amb entrada principal pel «carrer de l'Hospital», lluïa un esplèndid jardí en el número 7 de l'avinguda de la Vila, on ara hi ha la pastisseria Àger. Eren veïns dels Oller.

Per a alguns ella era «aquella noia que corria...» (cada dia corria una estona i li agradava participar en les curses populars de Moià) «...amb un gos» (el seu bòxer); altres la recordaven com «la noia del Golf vermell»; alguns, com «la néta del senyor Sanpera» i, bastants, com «aquella noia de TV3». He de reconèixer que, fins no fa gaire, a Moià jo no tenia cognom; era, amb molt d'orgull, «el Francesc de la Maria Lluïsa», i, per exemple, quan demanava al Josep M. Grau que em guardés el diari, em deia «si no t'importa, hi anoto "per al Sr. Sanpera", que així sé de qui es tracta».

El meu primer contacte amb Moià havia estat en una breu visita a la Maria Lluïsa l'any 1972, una època en què «sortíem», però va ser a partir del 1994, quan els nostres camins es tornaren a creuar, que vaig anar coneixent moltes coses que ella hi estimava: les sardanes al parc, tardes de múltiples trobades i de dansa que

se't ficava a dins; les benediccions de la palma el dia de Rams; els concerts a l'Auditori de Sant Josep; les danses tradicionals per la Festa Major; les passejades pel *camí de la pasta*, cap a la Caseta d'en Fermí o fins a Marfà... I si parlo de la gent de Moià, no acabaríem mai, tantes són les persones que estimava i l'estimaven, i a qui ara aprofito l'avinentsa per a agrair que sempre m'he sentit, i me'n segueixo sentint, apreciat.

A partir de mitjans dels anys setanta la Maria Lluïsa va desenvolupar la seva activitat en el món de l'art. Va estar a la Galeria Maeght —cosa que li va permetre tractar personalment artistes com Joan Miró, Antoni Tàpies i molts altres—, també va fer l'inventari de l'obra gràfica de Miró, previ a la inauguració de la seva Fundació, i va tenir iniciatives galerístiques pròpies. Aquest és un terreny professional que compartia amb la seva gran amiga Eugènia Orrriols, de cal Ramon Orrriols.

També mantenia estreta amistat amb altres famílies vinculades a Moià, com els germans Martorell de cal Perxer o els Sala-Patau. Amb l'Oriol i l'Emili Sala-Patau sovint rememoraven programes de TV3 en què havien coincidit essent-ne ella la productora, com l'històric *Dit i fet*. La televisió va ser el seu altre gran món; hi va produir molts programes i esdeveniments, sovint vinculats a la música. Va dirigir el programa *Clàssica* del Canal 33 i un programa sorgit d'una proposta seva, *Cuina X solters*, com també havia produït, per esmentar-ne sols un altre de ben conegut, el *Tres senyores i un senyor*.

Amant de la natura, i en particular dels ocells, diversos anys va fer, per a SEO/Birdlife, el cens d'aus corresponent a una àmplia zona del nord del Moianès. També dedicava molt de temps als bonsais i en el 2007 va participar en la XL Fira-Mercat de Moià amb una parada que va batejar «El Bonsai és un arbre».

L'any 2005 es va produir una circumstància significada. Els propietaris de la finca que havia ocupat tants anys la família van decidir enderrocar l'edifici per construir-hi. Entre altres impactes emocionals i d'ordre pràctic, una cosa va preocupar la Maria Lluïsa: què passaria amb els arbres del jardí? Es va mobilitzar, primer aconseguint que els propietaris li permetessin disposar-ne, després gestionant-ne la cessió a l'ajuntament, per tal de salvar-los, i també acordant les feines de jardineria per al trasllat. L'operació, que ella havia previst fer en un moment favorable per al trasplantament, s'havia anat demorant i va haver de precipitar-se quan la van avisar que els bulldòzers ja eren a punt d'iniciar la demolició. Això era el cap de setmana del 28 d'agost i tan sols es disposava de tres dies: «xafarranxo de combat», que era «lo seu». El dia 31 ja havien passat al parc municipal fins a vuit exemplars diversos. Ella ho va batejar «operació caqui», perquè el caquier era l'arbre que estimava més. Malauradament, aquest no va sobreviure a la sacsejada extemporània, però, dels que ho van superar, si seguiu la pujada del parc que voreja el carrer del Salt, a mig camí, a la dreta, encara hi veureu un llorer que ella

En un cursa popular, a Moià, l'any 1984

havia plantat al jardí de casa seva i, just al capdamunt, enfront, podreu identificar-hi una morera; imagineu que la Maria Lluïsa l'abraça...

Una petita anècdota del seu últim any. El setembre del 2010, l'ABIC va escollir la seva mascota amb una exposició de dibuixos fets per alumnes de les escoles de Moià i rifaven una panera entre els que hi votessin. Bé, la panera va tocar a la Maria Lluïsa i aleshores vam saber que el seu vot, on havia posat un comentari particularment elogiós, havia sigut per al guanyador, «Lic el fredolic», que ara llueix per tot el poble. La presentació oficial d'en Lic va ser el 12 de desembre (tot just feia dos dies que ella havia agafat la baixa), però, tot i sentir-s'hi involucrada,

li van faltar ànims i va preferir quedar-se a casa preparant la decoració de Nadal. Tanmateix, un parell de diumenges abans havia estat votant a l'Escola Josep Orriols i Roca en les eleccions al Parlament de Catalunya.

Durant més de sis anys va lluitar en silenci amb la recidiva d'un melanoma maligne que li havien tractat el 1991, donant-lo per curat deu anys més tard. Mai, fins a l'últim moment, no va perdre la seva increïble energia. Se'n va anar al migdia del 28 de desembre del 2010. Quatre dies més tard, TV3 emetia el Concert de Cap d'Any, la gravació del qual ella havia dirigit, com altres cops. A l'encapçalament s'hi va poder llegir: «A la memòria de M. Lluïsa Farré».

Tres mansions moianeses

Agustina Cantó

La casa dels meus pares era veïna de Can Carner, casa senyorial construïda entre els segles XVIII i XIX, amb entrada principal pel carrer de les Joies i amb entrada secundària, a través del jardí, per la baixada del Mestre. No vaig conèixer-ne els propietaris —crec que vivien a Girona—, però recordo que, quan feien estada a Moià, donaven compte als veïns que passarien uns dies a la vila. Una part de baix de l'edifici era ocupada per uns masovers, els Forcada, que encara avui són coneguts pels Carner. Anys més tard la mansió va ser convent de les germanes josefines, religioses que anaven per les cases a cuidar malalts. Llavors les estances foren desproveïdes de tota ostentació. El dormitori principal fou convertit en capella, on les monges resaven i cantaven; a casa ens arribava l'olor d'encens i, a l'estiu, les pregàries s'escapaven per les finestres ajustades. Les monges habitaven la part més fosca de la casa, com

si tinguessin por del sol que entrava pel darrere. Quan les josefines deixaren l'edifici, s'hi va fer una restauració a fons, però deixant intacta la façana del carrer de les Joies, amb les seves finestres característiques. Convertida en hotel d'entitats i seu del Consorci del Moianès i del nou Consell Comarcal, aquella casa grisa i amb ombres s'ha convertit en un lloc viu de reunions, conferències, classes i serveis.

Al capdamunt del mateix carrer i després d'una pujada notable arribem a la placeta de Can Rocafort, darrere l'actual casa de la vila. Recordo que abans era el jardí de Can Rocafort, on les verdes heures sobresortien d'un mur que impedia passar del carrer de les Joies al carrer del Forn. La mansió, construïda en el segle XIX per Ramon de Rocafort, és senyorial, magnífica, a quatre vents. La façana principal, que dona a la plaça de Sant Sebastià, té uns balcons amples, una portalada espaiosa i una gran escala de pedra amb

Can Carner, Can Rocafort i Cal Cristo
(fot. C.I.C. - Moià)

barana, per on han passat molts il·lustres personatges. A dalt hi ha el despatx de l'alcalde i sales de reunions amb vistes a la costa de la Creu i a l'esmentada plaça de Sant Sebastià, on la figura pètria del nostre patró guaita impassible els esdeveniments de la vila.

Anem ara cap al carrer de Sant Josep, on trobem Cal Cristo, actualment seu de la biblioteca pública. Recordo, de quan jo era petita, que era un casal trist, lúgubre. En una part dels baixos ja hi havia la biblioteca de «la Caixa», amb taules il·luminades amb una pantalleta per a llegir; al fons, asseguda majestuosament, la bibliotecària, Lurdes Solà.

L'edifici de Cal Cristo fou llogat uns estius a un germà del comte de Godó per a guarir-se d'una malaltia. Jo freqüentava sovint la casa, ja que tenien cinc nenes d'edat similar a la meva, i ens donaven uns berenars, servits per serventes uniformades, que eren una delícia. Vivien al primer pis, alegrats per la vista dels arbres i l'estanyol del parc. Construït al segle XIX, l'edifici posseïa un extens jardí, que anava del carrer de Sant Josep a l'actual plaça del Moianès. El propietari, Josep Coma, va llegar la finca als escolapis, però més tard va passar a ser de l'ajuntament perquè el poble en gaudís. La biblioteca actual ocupa dues plantes, amb tota mena de llibres, ordinadors i l'amabilitat i atenció de les bibliotecàries, que desitgen que el públic frueixi de tot el material que poden oferir. Durant una sèrie d'anys el mateix edifici albergà també l'escola de música, malauradament tancada.

Heus ací tres mansions moianeses que foren construïdes entre els segles XVIII i XIX per patricis que tenien el plaer de gaudir dels aires de la nostra vila. Desapareguts els constructors, han passat a ser patrimoni del poble per a tenir funcions rellevants de tipus social, polític i cultural. Els moianesos podem estar orgullosos de tenir-les a la nostra disposició.

PUBLICACIONS

Llibres

Rosa Cerarols. Geografías de lo exótico: el imaginario de Marruecos en la literatura de viajes (1859-1936)

Barcelona: Bellaterra, 2015. 274 pp.

Basat en la tesi doctoral de l'autora, el llibre descriu el concepte d'*orientalisme* que va sorgir a Espanya de mitjan s. XIX a principis del XX, no basat en territoris situats a l'orient de la península sinó al sud, al Marroc. Es detallen els viatgers, les rutes i les descripcions de costums realitzades, amb especial menció a les dones viatgeres, així com a la descripció de la dona marroquina.

Inicis del vol amb ultralleuger a Catalunya: història dels 25 anys de l'Aeri Club Palau-Moià

[Palau-solità i Plegamans; Moià]: Aeri Club Palau-Moià, 2015. 231 pp.

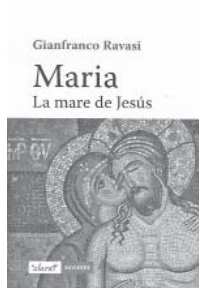
Obra que combina les dades històriques i els records personals de l'Aeri Club Palau-Moià. L'entitat es creà en 1985 com a Aeri Club Palau de Plegamans. La provisionalitat dels camps de vol de Palau, Caldes i Gallecs acabà en 1990, en fixar la seu al Prat de Moià. En 1997 Joan Argemí, el seu propietari, proposa canviar el nom del club per l'actual. Entre els textos reproduïts n'hi ha un d'Argemí sobre el Ral-li del Moianès (1990-1999).

La llum: concurs ARC de contes infantils 2015

Barcelona: Associació de Relataires en Català: Lo Càntich, 2015. 184 pp.

El relat de la moianesa Roser Blàzquez titulat «El rei del país de la llum» forma part d'aquest llibre de contes infantils que l'Associació de Relataires en Català va editar a benefici de la Marató. Es va presentar a la biblioteca amb la lectura d'alguns contes el propassat 11 de desembre. El blog per a poder-lo llegir sencer és pescamots.blogspot.com.

Gianfranco Ravasi. Maria, la mare de Jesús

Barcelona: Claret, 2015. 132 pp.

Papa Francesc. L'Evangeli de Maria: per un jubileu de misericòrdia

Barcelona: Claret, 2015. 148 pp.

El primer, perfil de la Verge Maria entre biografia, teologia i símbols bíblics. El segon, textos del papa Francesc sobre la Mare de Déu amb la finalitat d'inspirar l'espiritualitat de l'Any Sant de la Misericòrdia. Ambdós traduïts pel nombre company de redacció Josep Ruaix.

Revistes

—**La Calderina**, núm. 10 [desembre 2015], amb 36 pàgines d'informació relacionada amb Calders.

—**L'Esplai**, núms. 223 (desembre 2015) i 224 (gener 2016), butlletí informatiu de l'Associació de Gent Gran de Moià.

—**Butlletí del Santuari. Montserrat**, núm. 102 (maig-agost 2015), amb dos articles del monjo moianès Josep Galobart: «El Montserrat de tots» (pp. 7-44) i «L'Es-

cala de Jacob. Notes de toponímia montserratina» (pp. 69-75).

—**Cavall Fort**, núm. 1280 (novembre 2015), amb l'article «Un monjo aventurer», de M. Àngels Petit, i un còmic del dibuixant Picanyol.

—**Llengua Nacional**, núm. 93 (IV trimestre 2015), amb l'article «El problema del guionet» (pp. 19-28), de Josep Ruaix i Vinyet.

Diaris

Regió7

8-11-2015

«Castellterçol restaura la capella de Sant Miquel amb petits mecenes. Les obres han permès redescobrir la làpida i el cos del paborde Tomàs Vila, enterrat a l'ermita en 1829».

16-11-2015

«Moià planificarà millores en places i parcs a partir d'un procés participatiu. L'ajuntament té 90.000 euros per a actuacions i reformes del mobiliari i jocs en zones verdes».

20-11-2015

«Comerç: Moià avança el Nadal amb el Secret Market».

21-11-2015

«Collsuspina ubicarà la futura escola en un edifici que va obtenir en herència. L'ajuntament ja ha adjudicat les obres, que permetran prescindir de les actuals cargoleres».

25-11-2015

«Govern i oposició de Moià resolen l'afer que els va enfrontar per una inscripció al registre. CiU va acusar AraMoià d'haver alterat el número d'entrada d'un document, que s'ha deixat sense efecte».

26-11-2015

«Els rampells de mal geni de Lorenzo abans duraven més, en això ha millorat molt», entrevista a Ramon Forcada, cap de mecànica moianès del pilot de motos mallorquí Jorge Lorenzo.

29-11-2015

«Com a metgessa del poble, l'alcalde havia de signar-me un permís per a fer vacances», entrevista a Conxita Capsada Palomas, metgessa jubilada de Calders.

2-12-2015

«Moià condicionarà el local de Les Faixes com a sala polivalent i escola de dansa. L'ajuntament destinarà 220.000 euros a l'adequació i ampliació de l'antiga nau per donar-li ús tot l'any. CiU hauria volgut una actuació més limitada per no duplicar funcions amb el futur Casal».

3-12-2015

«Moià ha reduït el deute municipal més de 10 milions d'euros des del 2011. Segons l'alcalde moianès, Dionís Guiteras, actualment la xifra del deute és de 14 milions d'euros».

5-12-2015

«El Govern dotarà el Consell del Moianès amb uns 250.000 euros perquè arrenqui de ple al

UNA MICA D'HISTÒRIA

Bocins d'història de Castellcir

Francesc Rochel i Vara

El mes de setembre de l'any passat es va celebrar la VII Trobada de Gent Gran de Castellcir. Aquestes trobades tenen un origen llunyà en el temps però proper en els llaços d'amistat i de vida veïnal de tot un poble. Tot comença en el record d'un grup de noies que cada matí, i segurament molt aviat, es dirigien pas a pas, i moltes vegades amb la climatologia adversa, cap al camí de la Baga Fosca. El seu destí final era treballar a la fàbrica del Vapor de Castellterçol. Cal situar-nos en el temps: finals dels anys quaranta i principis dels anys cinquanta del segle passat.

Una representació d'aquest grup —Assumpció Sala i Puigmartí, Paquita Sala i Giol, Loreto Plans, les germanes Nativitat i Mercè Sala Montràs i les germanes Magdalena i Carme Font— van tenir la pensada que potser seria una bona idea poder recuperar els llaços d'amistat que van forjar dia rere dia pel camí de la Baga Fosca i en el mateix Vapor, essent aquest l'origen de la primera trobada.

La idea va anar fent el seu camí, com el de la Baga Fosca, i en cada trobada el

nombre de participants de Gent Gran de Castellcir va augmentant. Són trobades amb nascuts a Castellcir dels anys 1920 al 1955, acompanyats per parents i amics dels participants.

En la trobada del 2014 va sorgir la idea de poder recollir fotografies antigues, tant de persones com de llocs; una idea encapçalada per Jordi Sala, Quim Font, Josep M. Guiteras i Montserrat Piella. Aquesta proposta va generar un sèrie de documents gràfics que calia escanejar, ordenar i retolar. Aquest treball es va fer amb la col·laboració de l'Ajuntament de Castellcir i va servir per a poder organitzar una exposició, inaugurada per les festes de Sant Andreu del 2015, sota el títol de *Mirades del segle XX*.

Endinsar-se en l'exposició és olorar poble antic, carrers empolgats, cases i masies, innocència de jocs, de converses sense presses, de cors que bateguen per descobrir un futur, que en aquells moments era el present. Indrets que en l'actualitat tenen una resposta urbanística actualitzada com el carrer de l'Amargura (carrer Ma-

la ploma
LLIBRERIA PAPERERIA

gener. Governació preveu destinar els diners aquest mes amb la idea que en el 2016 la comarca sigui del tot operativa tret de traspassos pendents en Ensenyament».

8-12-2015

«ONG del Moianès i del Bages envien plaques solars per a fer llum a un centre de salut de Benín».

9-12-2015

«L'Estany posa la mina al descobert. La visita guiada al túnel del segle XVIII va ser ahir un dels grans atractius de la fira». «La Fura dels Baus inaugurarà a Xile la Capital Americana de la Cultura 2016».

11-12-2015

«Condemnen uns pares de Moià que van provocar lesions a un nadó per mala alimentació. El pare, que té una pena de 4 anys de presó, actuava per creences religioses i culturals de Mali. La criatura està en estat vegetatiu, amb lesions irreversibles». «Veïns del Moianès alerten de nous episodis de contaminació a la riera de la Tosca. El torrent rep les aigües tractades amb la depuradora de Moià i tot sovint baixa carregat d'escuma».

14-12-2015

«Una noia pateix ferides greus en caure al buit en un pàrquing de Moià. La jove, de 18 anys, es va precipitar des d'una alçada de tres pisos en un recinte abandonat (pàrquing inacabat sota la plaça del CAP)».

15-12-2015

«L'alcalde de Moià no creu que la falta de policia a la nit hagi fet créixer l'incivisme. Guiteras negocia el desplegament dels Mossos a la comarca i descarta reforçar el patrullatge local».

18-12-2015

«La nova comarca del Moianès és l'única (de les comarques centrals) que guanya població en el darrer padró».

2-1-2016

«Neix l'esperada comarca 42. Després d'una consulta al territori en què es va imposar clarament el sí, a l'abril el Parlament va aprovar la creació del Moianès», reportatge dins el «Balanz del 2015».

LA VANGUARDIA

16-11-2015

«Tot sobre Cellini. La Fura dels Baus enalteix la figura de l'escultor com a paradigma de l'artista lliure en un inici espectacular de la temporada a Colònia. L'imaginatiu muntatge de Carles Padrissa va rebre llargs aplaudiments i aclamacions de la sala».

3-1-2016

«Dos drons professionals catalans, entre els deu millors del món. Tres models més de la companyia Catuav (ubicada al terme municipal de Moià) el "top ten" de 4 a 25 quilos de pes».

Quim Font Sobrevias (Gent Gran de Castellcir) davant l'exposició (fot. F. Rochel)

jour) o la plaça de l'Era de Can Bartomeu. De totes les imatges en què surten cases o masies, potser la més antiga és una del mas Puigdomènec, amb data de 1920.

Endinsar-se en l'exposició és trobar llocs vius i mirades fixes. Mirades del segle passat, en què cada una de les fotografies és un bocí d'històries personals, d'il·lusions, d'emocions, d'adéus a persones properes, però ben segur que també de calfreds produïts per desenganys i tristosors de la vida.

En nom de LA TOSCA, vull felicitar els organitzadors d'aquestes trobades i encoratjar-los a seguir-les organitzant. Recordem que poder parlar i viure a prop de vosaltres és compartir la vostra experiència d'anys i, per tant, la vostra saviesa.

Deixeu-me agrair també la col·laboració d'en Quim Font pel seu ajut. I fer es-

ment que en la trobada del setembre del 2011 es va lliurar un dossier, coordinat per Miquel Prat (1940-2012) i Quim Font, titulat *31 anys de Castellcir des del llibre de naixements del Registre Civil: 1920-1950*. S'hi detalla d'una manera molt entenedora el número del registre, la data de naixement, el nom i l'adreça de cada persona, acompanyat d'un plànol per a situar els noms de les cases o masies per parròquies: Sant Andreu de Castellcir (37), Sant Pere de Marfà (9) i Santa Coloma Saserra (5).

En cadascun dels llocs indicats de les diferents parròquies hi ha un bocí d'història de Castellcir, una mirada del segle passat, molta il·lusió per compartir i records de caminades pel camí de la Baga Fosca d'una colla de noies entre patiments i rialles.

BREUS

La carretera de Moià a Caldes, entre les deu més perilloses

El RACC avalua cada any l'accidentalitat a les carreteres catalanes. L'estudi persegueix la millora de la seguretat viària i els criteris d'aquesta investigació són molt estrictes i s'apliquen a vint-i-cinc estats europeus, així com als Estats Units. Aquesta tasca permet elaborar un mapa geogràfic sobre el risc de patir un accident mortal o greu als trams de la xarxa viària, en funció de la llargada del tram i del nombre de vehicles que hi circulen. El darrer estudi, que es va presentar a finals de desembre, inclou les dades agregades del 2012 al 2014 i no recullen el preocupant increment d'accidents mortals que ha tingut lloc en el 2015. La carretera de Moià a Caldes de Montbui es troba malauradament en el rànquing de les deu carreteres de Catalunya amb risc més elevat de patir

un accident mortal o molt greu. Es tracta del tram de 23 km que separa ambdues poblacions i que té una intensitat mitjana de trànsit diari de 6.469 vehicles. En el període 2012-2014 la mitjana anual d'accidents mortals o molt greus va ser de 5,33 accidents, la segona més elevada de Catalunya després del tram de Bagà.

Marcel·lí Antúnez, premiat al Japó

Com ja va avançar LA TOSCA, Antúnez havia estat seleccionat com a finalista en el *Japan Media Arts Festival*, una convocatòria internacional que aplega milers d'artistes i que, en alguna edició, ha superat el nombre de vuitanta països participants. En aquesta dinovena edició, Marcel·lí Antúnez va obtenir el premi en la categoria d'art, una de les quatre que integren el festival. Ha estat premiat per la peça *Ultraorbism*, un projecte artístic

que es va fer simultàniament al Centre d'Arts Santa Mònica de Barcelona i a la universitat anglesa de Falmouth. Antúnez no s'havia presentat al festival que impulsa el Ministeri de Cultura del Japó; va ser el jurat internacional encarregat de seleccionar les obres qui va demanar si podia presentar-s'hi per l'excel·lència tècnica i expressiva de l'artista moianès amb més repercussió internacional. El Ministeri del Japó ha convidat l'artista al lliurament de premis, que tindrà lloc a Tòquio a inicis de febrer, on s'exhibirà la seva obra.

Agraïment de Càritas Moià

Està demostrat que quan ens criden a ser solidaris, altruistes i generosos, Catalunya és capdavantera. Doncs sí, el dia del Gran Recapte ho vàrem fer palès! A Moià no tan sols pel recapte d'aliments, sinó també pels voluntaris que hi van col·laborar. La xifra recaptada és la més alta dels darrers anys: 2.619 kg, a més d'uns 500 euros

d'aportacions en metàl·lic. Gràcies a tots els qui ho heu fet possible. Moltes gràcies també en nom dels qui ho rebran.

Agraïment a l'Hospital-Residència

Olga i Yolanda

Volem expressar el nostre agraïment a l'Hospital-Residència de la Vila de Moià pel tracte que han tingut envers la nostra mare, Dolors Dalmau Sallés, tot el temps que ha estat al centre i sobretot els últims dies que hi ha pogut passar.

Són, tots els treballadors, uns professionals excepcionals, amb una dedicació i una tendresa admirables. Han estat en tot moment al nostre costat i han fet tot el possible perquè els últims moments que la mare va passar entre nosaltres fossin tranquils i confortables, sempre respectant la seva i la nostra voluntat i fent tot el que estava a les seves mans perquè així fos.

Moltes gràcies a tots.

SOPA DE LLETRES

Elvira Permanyer

T	R	H	G	K	B	Q	X	C	Z	I	P	R	F	Ç
X	I	N	A	Z	U	S	G	H	N	J	L	E	Y	V
L	K	B	C	B	L	X	W	D	Q	M	V	G	V	R
U	J	N	J	L	G	S	I	X	T	A	I	N	K	G
A	S	K	T	W	A	A	E	U	D	H	J	E	Z	L
R	R	T	L	U	R	O	D	A	U	Q	E	U	B	Ç
A	G	H	O	Z	I	I	P	R	F	G	E	N	L	A
I	T	A	L	I	A	Ç	W	T	N	M	A	I	K	N
N	Q	Y	M	U	G	K	N	V	R	C	X	T	A	I
A	U	O	G	B	V	X	Z	T	O	N	J	L	Ç	T
Z	A	U	Y	C	O	R	R	A	M	K	G	P	F	N
P	R	U	I	D	L	D	U	N	A	P	R	F	G	E
U	T	L	O	Q	H	U	I	A	N	S	C	B	V	G
G	A	Ç	N	A	R	F	D	K	I	L	E	Y	V	R
M	L	E	Y	V	T	O	T	S	A	H	I	H	O	A

Països d'origen dels nous moianesos

Busqueu el nom de tretze països de procedència dels nous moianesos.

Podeu trobar els noms a la pàgina 50.

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Martina Gutiérrez Figueras, filla de Queralt i d'Oriol, dia 30 d'octubre.

Aleix Toro Pujol, fill de Toni i d'Anna, dia 31 d'octubre.

Eizan López Velasco, fill de Dídac i de Míriam, dia 4 de novembre.

Pau Verdaguer Aubach, fill de Toni i de Glòria, dia 11 de novembre.

Efrem Pedrals Andreu, fill de Daniel Enric i de María del Carmen, dia 27 de novembre.

Martina Márquez Alcantarilla, filla de Xavier i d'Eva, dia 28 de novembre.

Lia Farràs Crivillés, filla de Marta i de Salvador, dia 25 de desembre.

Defuncions

Artur Arnau Fabrés, de vuitanta anys, dia 12 de novembre.

Julio Fernández González, de vuitanta-quatre anys, dia 14 de novembre.

Joan Ferrer Sentias, de vuitanta anys, dia 19 de novembre.

Sebastià Roig Torras, de noranta anys, dia 22 de novembre, a Barcelona (nascut a Sabadell però molt vinculat a Moià).

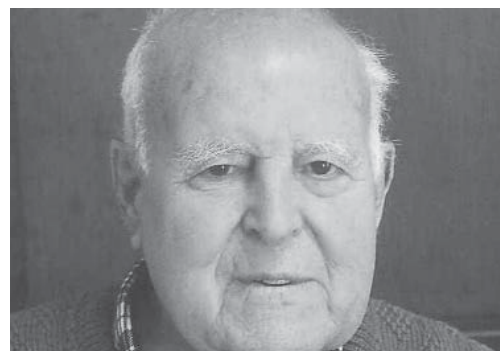
Dolors Dalmau Sallés, de vuitanta-set anys, dia 21 de desembre.

Julia González López Cozar, de vuitanta anys, dia 22 de desembre.

María Luisa Máiquez García, de noranta-set anys, dia 26 de desembre.

Dues necrològiques

Joan Roca

Josep Iglésias i Coll

El dia 23 de desembre va morir a la seva casa pairal del Berenguer, a l'edat de 96 anys, Josep Iglésias i Coll. Va ser pagès tota la vida, treballador, capaç, enginyós i bo. Estimava els seus, el país i vivia amb plena fe cristiana. La seva passió per la música, el cant i sobretot les sardanes va fer que fins que va poder vingués al parc a escoltar-ne. El seu pare es deia Pau i era cosí germà del meu sogre Ricard —de cal Pintor— i la seva mare era una pubilla, el cognom de la qual era Coll i emparentada amb la família Coll —de cal Berenguer—. El nostre condol més sincer.

Josep Calderer, l'any 1962

El dia 27 de desembre va morir a Granada el meu cunyat Josep Calderer i Teixidor, a l'edat de 95 anys. Era fill de Santa Maria d'Oló i era casat amb M. Teresa Iglésias —de cal Pintor—. Va ser forner de Cal Feu molts anys i l'any 1961 va traslladar-se amb la seva copiosa família a Barcelona. Anys més tard va marxar cap a Granada, on va deixar de ser forner per a iniciar altres activitats comercials. El meu sentit condol a tota la seva extensa família, de la qual formo part, encara que ens separin tants quilòmetres.

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41° 48' 53" N LONGITUD 2° 5' 44" ALTITUD 741 m

NOVEMBRE 2015

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Max.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	22,4	7,8	14,3	8	2	-	NE	80,4	
De l'11 al 20	22,4	5,0	14,0	8	1	1	E	-	
Del 21 al 30	16,7	-2,5	6,5	9	-	1	NW	-	80,4

DESEMBRE 2015

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	16,0	1,0	9,1	7	1	2	NE	1,0	
De l'11 al 20	18,0	0,0	8,9	6	1	3	NW	0,6	
Del 21 al 31	17,5	1,8	9,08	6	1	4	W	0,0	1,6

Les dades meteorològiques de Moià actualitzades cada 15 minuts (i les dades històriques des de l'any 2006) es poden consultar a la pàgina web de Carles Illa i Casanova, MeteoMoia.cat. També es pot seguir al Twitter: @MeteoMoia, i al Facebook: [Meteo.Moia](https://www.facebook.com/Meteo.Moia).

Moià, el desembre més càlid en un segle

Moià i el conjunt de Catalunya han viscut un mes de desembre excepcionalment càlid i sec. Les dades de l'estació meteorològica de Moià mostren una mitjana de temperatura màxima de 13,47°, un valor mai registrat des que hi ha registres meteorològics (1913).

Més preocupant encara és comprovar la mitjana de la temperatura del mes de desembre. Aquest 2015 ha estat de 9,04°. La mitjana de temperatura mitjana des de 1992 és de 5,51°, una diferència de 3,5° que permet mostrar fins a quin punt les temperatures d'aquest mes de desembre han estat anòmales. LA TOSCA ha comprovat que aquestes diferències han estat semblants a les registrades a l'Observatori Fabra de Barcelona (3°) i que al Pirineu hi ha hagut diferències encara més extremes sobre la mitjana.

També ha estat el tercer mes de desembre menys plujós en un segle. En tot el mes van ploure 1,6 litres d'aigua, la mateixa quantitat que l'any 1911. El desembre de l'any 2007 varen caure 0,90 litres i el desembre de l'any 1918 només en van ploure 0,40. En el conjunt de Catalunya la pluviositat del mes de desembre ha estat la més baixa enregistrada mai.

ANY 2015

	MITJANES			MÀXIMA ABSOLUTA	MÍNIMA ABSOLUTA	PRECIPITACIÓ (LITRES)	PRECIPITACIÓ MÀXIMA	PLUJA (DIES)	NEU	PEDRA	TESMPESTA	BOIRA	ROSADA	GEBRADA
	MÀXIMA	MÍNIMA	MITJANA											
Gener	9,37	1,22	4,97	15,0	-2,7	13,0	7,8	3	1	0	0	11	1	12
Febrer	9,26	2,28	4,74	13,0	-5,8	9,0	7,0	2	2	0	0	3	4	5
Març	14,53	5,08	9,81	20,6	-1,2	25,8	19,9	5	2	1	0	4	1	3
Abril	17,78	7,10	12,44	22,8	1,4	29,0	18,4	7	0	0	0	4	2	2
Maig	23,40	11,16	17,15	31,5	6,2	15,2	13,0	2	0	0	0	2	2	0
Juny	26,09	14,91	20,50	32,2	11,0	46,2	20,2	9	0	0	3	0	0	0
Juliol	30,50	19,16	24,83	33,1	14,8	39,0	16,8	6	0	0	1	3	2	0
Agost	26,57	16,33	21,45	34,3	11,6	58	32,8	8	0	0	0	5	8	0
Setembre	21,23	10,68	16,96	26,0	18,0	54,8	19,0	10	0	0	0	15	21	0
Octubre	17,73	7,78	13,74	24,2	3,1	15,7	4,9	8	0	0	0	18	15	0
Novembre	16,63	6,45	11,63	22,4	-2,5	80,4	80,4	1	0	0	0	10	14	3
Desembre	13,47	4,61	9,04	18,0	0,0	1,6	0,6	3	0	0	0	12	10	9
Any 2015	18,88	8,89	13,93	34,3	-5,8	634,3	80,4	64	5	1	4	87	70	34

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar fins al dia **18 de febrer**, a través del correu electrònic latosca@latosca.cat o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.

Sopa de Lletres: ARGENTINA, BULGÀRIA, EQUADOR, FRANÇA, ÍNDIA, ITÀLIA, MALI, MARROC, REGNE UNIT, ROMANIA, UCRAÏNA, URUGUAI, XINA.

Ctra. C-59 de Moià a l'Estany, km. 43,5 - 08180 MOIÀ
Tel. 93 820 83 28 - M. 649 72 88 24
www.magadinsvell.com
 info@magadinsvell.com magadins-vell

<p>HORARI HABITUAL - OBERT TOT L'ANY divendres, dinar (carta i menú) i sopar dissabte, dinar i sopar diumenge, dinar festius i vigílies</p>	<p>A L'ESTIU (MIG JULIOL i AGOST) obert cada dia</p>
--	---